

Szent László Általános Iskola hagyományai és tantárgyi rendszere

Mivel iskolánknak a község területén ellátási kötelezettsége van, ezért az alapvető feladatokon túl markáns, speciális képzési irányultság bevezetése nem áll módunkban. A szülők és a diákok egy része viszont igényt tart bizonyos képzési területek és szolgáltatások fejlesztésére.

A fentebb említett alapelveknek és céloknak megfelelően- a lehetőségekhez képest- az alábbiak szerint igyekszünk eleget tenni az igényeknek:

1. Kötelező foglalkozások

- kompetencia alapú oktatás megszervezése: magyar (szövegértés – szövegalkotás), matematika, angol
- műveltség terület tantárgyi bontás nélküli oktatása: ember és társadalom - részei: történelem, etika, hon és népismeret, magyar (szövegértés-szövegalkotás) – részei: magyar nyelv és irodalom, tánc és dráma, mozgóképkultúra és médiaismeret
- tantárgytömbösítés: magyar (szövegértés – szövegalkotás) + ember és társadalom – tantárgyait évente a gyermekek érdeklődésének, terhelhetőségének, és a személyi feltételeknek megfelelően alakítjuk ki felmenő rendszerben a mindenkori oktatási törvénynek megfelelően.
- legalább egy 3 hétig tartó projekt megszervezése a tanulók választása alapján
- moduláris oktatás megszervezése az 5. osztályban:
  - angol tehetséggondozás a zenepedagógia eszközeivel,
  - művészeti nevelés dráma modulban
- legalább egy témahét megszervezése ünnepek témakörben
- nem szakrendszerű oktatás az 5-6. osztályban
- 3. évfolyamon angol nyelvi előkészítő foglalkozás
- informatika oktatása 1-8. osztályban
- szükség esetén csoportbontások /angol, matematika, magyar nyelv és irodalom, magyar (szövegértés-szövegalkotás) 30 fő, informatika 16 fő felett/
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált képzése (a 2/2005.(III.1.) OM rendelet 2. számú mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelve alapján készült 5/2006. (VII.27.) OKM rendelet 1. számú mellékletének adaptálásával). Iskolánkban az alább felsorolt sajátos nevelési igényű tanulók integrált képzése folyik:
  - Mozgáskorlátozott tanuló
  - Enyhén értelmi fogyatékos tanuló
  - Beszédfogyatékos tanuló
  - Kóros hyperkinetikus, kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar
  - Diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fokozott figyelemmel kísérése, részükre fejlesztő/terápiás foglalkozások beindítása.
- gyógytestnevelés megszervezése a Kt. 52. § (8) bekezdés szerint.
- iskolapszichológia megszervezése

2. Nem kötelező (választható) foglalkozások

2. 1. Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

- mindennapos testnevelés biztosítása
- korrepetálás és tehetséggondozó foglalkozás beindítása az alábbiak szerint:
  - 1.-4. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom, magyar (szövegértés-szövegalkotás) illetve matematika tantárgyakból alapkészségek és ismeretek elsajátítására osztályonként heti két korrepetáló óra (egyéni foglalkozások keretében-a tanító döntése alapján a részvétel kötelező)
  - 5.-8. évfolyamon magyar nyelv és irodalom, magyar (szövegértés-szövegalkotás) illetve matematika tantárgyakból az olvasás, szövegértés és a matematikai eszköztudás előmozdítása érdekében osztályonként heti egy korrepetáló (egyéni foglalkozások keretében-a pedagógus döntése alapján a részvétel kötelező), valamint heti egy tehetséggondozó óra (egyéni foglalkozások keretében)
  - 5-8. évfolyamon 1-1 angol nyelvi tehetséggondozó óra (egyéni foglalkozások keretében)
  - 7-8. évfolyamon 1-1 informatikai tehetséggondozó óra (egyéni foglalkozások keretében)
  - Az egyéni órakeret terhére további 1-3 tanuló részére szervezett foglalkozások bármilyen tantárgyból (ha az egyéni foglalkozásokra szánt időkeret engedi)
  - További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról-a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével-minden tanév elején az iskola igazgatósága dönt.

2. 2. Tanórán kívüli foglalkozások

2. 2. 1. Iskolaotthon/napközi otthon

1. és 2. évfolyamon igény szerint iskolaotthonos, a 3-8. évfolyamon a délutáni időszakban napközi otthon működik a közoktatási törvény 3. számú mellékletében leírt létszámhatárok megtartásával.

Emellett az 5-8.osztályban „láthatatlan napközit” működtetünk, amelynek keretében a következő programokat valósítjuk meg:

- Egészséges életmódra nevelés projektje az 5. osztályban: „Ép testben, ép lélek.”
- Helytörténet és hagyományörzés projektje a 6. osztályban: „Múltunk és örökségünk”
- Környezettudatosságra nevelés projektje a 7. osztályban: „Ő dicső természet!”
- Felkészülés a felnőttlét szerepeire projekt a 8. osztályban: „Én is felnőtt leszek.”

A láthatatlan napközi programjának megvalósítása a 2009-2010. tanévtől felmenő rendszerben történik, az első tanévben délutáni foglalkozások, majd a következő tanévtől az osztályfőnöki órák keretében.

Tanítási szünetekben a munkanapokon összevont napközi otthonos csoport üzemel, amennyiben a szülők legalább 20 fő részére igénylik.

2. 2. 2. Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. Iskolánk különösen az informatika (lásd még.: 2.2.2.1.), a média-fotó, az énekkar, a színjátész és az aerobic szakkörök működését támogatja. Mindegyik szakkör indításáról- a felmerülő

igényeknek és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével- minden tanév elején az iskola igazgatósága dönt (szervezésük legalább 10 tanuló jelentkezése esetén indokolt).
A szakkörök vezetését elláthatja olyan felnőtt személy is, aki nem az iskola dolgozója.

2. 2. 3. Iskolai sportkör (lehetőség szerint)

Az iskolai sportkör a tanórai testnevelés órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Az iskolai sportkör feladatait-az iskolával kötött megállapodás alapján-a Csanyteleki Diák és Szenior Sportegyesület látja el 3 sportcsoporttal:

labdarúgás

kézilabda és/vagy kosárlabda

atlétika

A továbbiakban bármilyen sportcsoport szervezhető, ha legalább az iskolai tanulók 10%-a igényli.

3. Hagyományőrző tevékenységek

Az iskolai élet fontos elemét képezik a hagyományok, amelyek többségét évek, évtizedek óta ápoljuk. Fennmaradásukat annak köszönhetik, hogy a gyerekek, szülők, pedagógusok igénylik és szervezik ezeket a rendezvényeket.

Legfontosabb hagyományaink a következők:

- Iskolai ünnepélyek:
  - Tanévnnyitó
  - Fenyőünnep
  - Farsang
  - Az 1848-as forradalom és szabadságharc évfordulója
  - Az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója
  - Tanévzáró és ballagás
- Osztály ünnepélyek:
  - “Télapó”
  - Anyák napja
- Iskolai rendezvények:
  - Gyereknapi és családi nap
  - Egészség hét
  - Színház-és múzeumlátogatások
  - Klubdélutánok
  - Hulladékgyűjtés
  - Túrák /pl. biciklitúra/
  - Sportversenyek, házi bajnokságok
  - Nyári táborok, kirándulások, erdei iskola
  - Szavaló, prózamondó olvasó és egyéb versenyek, vetélkedők
- Nem csak iskolánkat érintő hagyományok:
  - Nyílt napok, ill. Nyílt hét / februárban /
  - Rendhagyó tanítási órák
  - Részvétel a község rendezvényein
  - Iskolabál
  - Közös rendezvények a környező községek iskoláival

- Madarak és fák napja
- Az értékelés, jutalmazás hagyományai
  - Tanévzárón oklevelek, jutalomkönyvek adományozása
  - Tehetséges nyolcadikos díj

4. Művészeti nevelés

Fontos az intézményben működő művészeti iskolák tevékenysége, hiszen lehetőséget teremtenek arra, hogy diákjaink a „városi gyerekekhez” hasonlóan minél sokoldalúbb képzésben részesüljenek.

Ezek az iskolák hangszeres oktatást (furulya, szolfézs, zongora, hegedű, gitár), kézműves foglalkozásokat tartanak, valamint társastáncokat tanítanak.

Jórészt önálló szervezeti formában működnek iskolánkban, és az általuk nyújtott pedagógiai szolgáltatásokat nemcsak helyi, hanem térítés ellenében környékbeli diákok is felhasználhatják.

5. Iskolai könyvtár

Az iskolában a nevelő oktató munka és a tanulók önálló ismeretszerzésének elősegítése érdekében iskolai könyvtár működik. Az iskolai könyvtár feladata a tanításhoz, és a tanuláshoz szükséges dokumentumok rendszeres gyűjtése, feltárása, nyilvántartása, őrzése, gondozása, e dokumentumok helyben használatának biztosítása, kölcsönzése, valamint tanórai és tanórán kívüli foglalkozások tartása. Emellett számítógépes informatikai szolgáltatásokat nyújt a számítógép használatának biztosítása mellett.

Az iskolai könyvtár tartós tankönyveket és a tanulók által alkalmazott segédkönyveket szerez be, melyeket a rászoruló tanuló számára egy-egy tanévre kikölcsönöz.

Az iskolai könyvtár vezetője, a könyvtáros-tanár vagy könyvtáros-tanító rendszeres kapcsolatot tart fenn az alábbi könyvtárakkal:

- Somogyi Könyvtár, Szeged
- a környező települések könyvtárjai
- Művelődési Központ, Csongrád
- Csemegi Károly könyvtár. Csongrád

6. Egyéb tevékenységek

- Diákétkeztetés szervezése
- Diákönkormányzat működtetése
- Hit-és vallásoktatás
- Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata (előzetes megbeszélés alapján, tanári felügyelet mellett).
- A Pedagógiai Programban /mellékletében/ nem szereplő minden egyéb foglalkozás költségtérítés ellenében

7. Beilleszkedési, magatartási nehézségek, szociális hátrányok enyhítése és a tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkóztatása

- Szoros kapcsolat az óvodával, a nevelési tanácsadóval, a gyermekjóléti szolgálattal és a polgármesteri hivattal.
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (differenciált tanórávezetés, kooperatív módszerek, stb.).

- Felzárkóztató órák, foglalkozások.(lásd.: 2.1.)
- Iskolaotthon és napközi otthon. (lásd.: 2.2.1.)
- Sajátos nevelési igényű tanulók integrált képzése (a 2/2005.(III.1.) OM rendelet 2. számú mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelve alapján készült 5/2006. (VII.27.) OKM rendelet 1. számú mellékletének adaptálásával).
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fokozott figyelemmel kísérése, részükre fejlesztő/terápiás foglalkozások beindítása a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.
- Képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés megszervezése a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 08.) MKM rendelet 39/D. §, 39/E. §-ában meghatározott követelmények és az oktatási miniszter által kiadott program szerint.
- Iskolapszichológia a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.
- Szabadidős programok (pl. nyári napközi, projektek, témahetek, modulok, kirándulások, színház-és múzeumlátogatások, klubdélutánok stb.)
- Iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- Továbbtanulás irányítása, segítése.
- Nevelők, tanulók és szülők segítő, személyes kapcsolatai (mentori rendszer kiépítése).
- Családlátogatások.
- Diákétkeztetés.
- Tankönyvvásárlás támogatása.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok.

8. Tehetség, képesség kibontakoztatása

- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (differenciált tanórávezetés, kooperatív módszerek, stb.).
- Tehetséggondozó órák: informatika, matematika, magyar (szövegértés-szövegalkotás), magyar nyelv és irodalom, angol - lásd.: 2.1.
- Projektnapok, témahetek, modulok
- Szakkörök (lásd.: 2.2.2.)
- Művészeti iskolák szolgáltatásai (lásd.: 4.)
- Iskolai sportkör /diáksport egyesület/, mindennapos testnevelés (lásd.: 2.2.3)
- Versenyek, vetélkedők /szaktárgyi, sport, kulturális stb./
- Szabadidős foglalkozások /pl. színház-és múzeumlátogatások stb./
- Iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- Továbbtanulás segítése.

9. Gyermek-és ifjúságvédelem

Iskolánkban e terület elsődleges felelősei az osztályfőnökök, akik mindennapi kapcsolatban vannak a gyerekekkel. Családlátogatásokon, szülői értekezleteken, egyéb személyes találkozásokon felmérik és figyelemmel kísérik a gyermekek szociális helyzetét is és szükség esetén segítséget nyújtanak.

E munkába, ha a helyzet úgy kívánja, bekapcsolódnak: az ifjúságvédelmi felelős, a szaktanárok, az iskolavezetés, az Óvoda, a háziorvosok, a védőnő ill. a Polgármesteri Hivatal Jegyzője vagy Népjóléti Irodája is.

Segélyezési ill. hatósági ügyekben a Polgármesteri Hivatal jár el, általában az osztályfőnökök javaslatára ill. véleményük meghallgatását követően.

A megelőző tevékenység a napi munka során alapvetően a pedagógusok feladata, de alkalmanként különféle akciókat, előadásokat is szervezünk a házi orvosok, a védőnő ill. más külső előadók közreműködésével.

Fokozott figyelemmel kísérjük a fogyatékos gyerekeket, hiszen ők érzékenyebbek a káros hatásokkal szemben. Esetükben gyakorlatilag napi kapcsolattartás szükséges.

10. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

Az iskolai nevelő-oktató munka fontos eleme a szülőkkel való kapcsolattartás, hiszen eredményesek csak akkor lehetünk, ha a gyerekeket otthon és az iskolában is hasonló hatások érik. A szülőkkel való kapcsolattartás abból a szempontból is lényeges, hogy meggyőzzük őket az iskolaválasztás helyességéről, illetve bizonyos esetekben segítségüket, közreműködésüket tudjuk kérni. Mindenféle kapcsolat alapfeltétele az információ-áramlás. Közös érdekünk, hogy a szülők minél jobban megismerjék az iskola életét, az ott folyó munkát, a döntések hátterét, stb., hiszen a fentiek ismeretében tudják elmondani támogató vagy bíráló véleményüket.

A közvetlen információcsere formái:

- Családlátogatás
- Szülői fórum
- Szülői értekezlet
- Szaktanári fogadó óra
- Írásbeli tájékoztató
- Internet – iskolai honlap
- Nyílt napok, ill. a Nyílt hét / februárban /
- Szülői Munkaközösség
- Iskolaszék

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- a diákönkormányzat ülésén
- az iskolaújságon
- interneten – iskolai honlap
- a faliújságokon
- az osztályfőnöki órákon keresztül.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkal.

11. Egészségnevelési program

Az iskolai egészségnevelés a nevelési folyamat szerves része, tehát szükségszerűen megjelenik a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon egyaránt.

11. 1. Az egészségnevelés céljai

A tanulók rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő ismeretekkel, készségekkel, jártasságokkal egészségük megőrzése és védelme érdekében az alábbi területeken:

- egészséges táplálkozás
- dohányzás, alkohol- és kábítószer fogyasztás

- emberi kapcsolatok
- környezetvédelem
- aktív életmód, sport
- személyes higiénia
- szexuális fejlődés

11. 2. Az egészségnevelés tevékenységi formái

Az előző pontban felsorolt célokat az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- a tevékenységi és viselkedésformák bemutatása és gyakoroltatása a hétköznapi életben
- a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
  - testnevelés órák keretében:
    - iskolaotthon: heti 5 (3 testnevelés és 2 sport)
    - 3-4. osztály: heti 3
    - 5-8. osztály: heti 2,5 óra
  - nem kötelező tanórai foglalkozások keretében:
    - játékos, egészségfejlesztő testmozgás az iskolaotthonban, az alsóban és a napköziben
    - tömegsport (3-4. osztályban heti 2, 5-8. osztályban heti 3 óra)
    - MGYLSZ programjához való csatlakozás
    - igény szerint úszásoktatás
    - igény szerint gyógytestnevelés
- az 5.-8. évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek
- egészségtan modul (az 5-6. osztályban a természetismeret, a 7-8. osztályban a biológia részeként integráltan oktatva)
- a tanórán kívüli foglalkozások / kirándulások, túrák, erdei iskola, stb./
- „láthatatlan napközi” keretében egészséges életmódra nevelés projektje az 5. osztályban: „Ép testben, ép lélek.” címmel.
- egészséghét keretében az egészséges életmód népszerűsítése
- egészségügyi szűrővizsgálatok
- az iskolaorvos, a fogorvos, a védőnő és esetenként más külső előadó által tartott előadások

12. Környezeti nevelési program

Az iskolai környezeti nevelés a nevelési folyamat szerves része, tehát szükségszerűen megjelenik a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon egyaránt.

12. 1. A környezeti nevelés céljai

Célunk a tanulóknál az életkorukhoz igazodó környezettudatos magatartásformák, a környezetért felelős életvitel megismertetése és kialakítása, az embertársakat, az épített és a természeti környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása az alábbi területeken:

- az épített és a természeti környezet
- a társadalmi környezet
- a környezetszennyezés formái és hatásai
- a környezetvédelem lehetőségei
- lakóhelyünk természeti értékei
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladatai

12. 2. A környezeti nevelés tevékenységi formái

Az előző pontban felsorolt célokat az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- ökoiskolai státusz elérése
- az ismeretek és a tevékenységi formák bemutatása és gyakoroltatása a hétköznapi életben
- a természetismeret, biológia, földrajz, kémia, magyar irodalom, történelem tantárgyak, valamint az 5.-8. évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek
- rendhagyó órák
- a tanórán kívüli foglalkozások / kirándulások, túrák, erdei iskola, Madarak és fák napja, stb. /
- projektnapok keretében a környezetvédelem népszerűsítése
- láthatatlan napközi keretében környezettudatosságra nevelés projektje a 7. osztályban: „Óh, dicső természet!” címmel.
- hulladékgyűjtés, szemétyűjtés meghatározott időszakonként (pl. Föld napja)

13. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak és azok óraszámjai

Óraterv "1" (HK2003.)

Tantárgy	1. 2003/ 2004.	2. 2004/ 2005.	3. 2005/ 2006.	4. 2006/ 2007.	5. 2007/ 2008.	6. 2008/ 2009.	7. 2009/ 2010.	8. 2010/ 2011.
Magyar nyelv (nyelvtan) (fogalmazás) (írás)					2	2	2	2
		3	3	3				
			1	1				
	4	1	1					
Magyar irodalom (olvasás)					2	2	2	2
	4	4	3,5	4				
Történelem és állampolgári ismeretek					2	2	2	3
Angol nyelv				3	3	3	3	3
Matematika	5	5	5	4	4	3,5	3	3
Informatika							1	1
Környezetismeret	1	1	1	2				
Természetismeret					2	2		
Fizika							1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Földünk és környezetünk							1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	1,5	1,5	1	1	1,5	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki					0,5	0,5	0,5	0,5
Tantervi modulok								
Tánc és dráma					0,5	0,5		
Hon-és népismeret					0,5	0,5		
Informatika						0,5		
Ember-és társadalomismeret, etika							0,5	
Mozgókép-és médiaismeret								0,5
Egészségtan						0,5		
Összes kötelező	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25

**Óraterv "2"
(H2004.)**

Tantárgy		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv (nyelvtan) (fogalmazás) (írás)	Szövegértés - szövegalkotás					2	2	2	2
			3	3	3				
				1	1				
		4	1						
Magyar irodalom (olvasás), (tánc és dráma), (mozgókép és médiaismeret)		4	4	4	4	3	3	2	2
Ember és társadalom (történelem), (hon és népismeret), (etika)						2	2	2,5	2,5
Angol nyelv			*2	2		3	3	3	3
Matematika		5	5	5	5	4	4	3	3
Informatika					0,5+*0,5	1	1	1	1
Környezetismeret		1	1	1	1				
Természetismeret és egészségtan						2	2		
Fizika								1,5	1,5
Biológia és egészségtan								1,5	1,5
Kémia								1,5	1,5
Földrajz								1,5	1,5
Ének-zene		1	1	1	1	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra		1	1	1	1	1	1	1	1
Technika és életvitel		1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport		3	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki						*1	*1	*1	*1
Tantervi modulok									
Tánc és dráma						Integrált	Integrált		
Hon-és népismeret						Integrált	Integrált		
Etika								Integrált	Integrált
Mozgókép-és médiaismeret								Integrált	Integrált
Egészségtan						Integrált	integrált	Integrált	Integrált
Összesen (kötelező óraszám+*)		20	20	22	23	23,5	23,5	26	26
Kötelező óraszám		20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25

Kiegészítés az óratervhez

1. Az óratervben *-gal jelölt órák a 243/2003 kormányrendelet 5.§(3.) szerinti kötelező órák!
2. A nem kötelező tanórai foglalkozások, egyéni foglalkozások, tanórán kívüli foglalkozások időkeretének felhasználása a fenntartó döntésének függvényében történik.
3. Angol nyelvi előkészítő (a helyi tanterv szerint) kötelező a **3. osztályban heti 2 óra**.
4. Mindennapos testnevelés biztosításához
  - a.) 3-4. évfolyamon **heti 2 óra** tömegsport a napközi keretében
  - b.) 5-8. évfolyamon **heti 3 óra** tömegsport.
5. Informatikai oktatás kiegészítéséhez:
  - a.) 3. évfolyamon osztályonként **heti 0,5 óra** a napközi keretében
  - b.) 4. évfolyamon osztályonként **heti 0,5 óra** órakeretben
  - c.) 7-8. évfolyamon osztályonként **heti 1-1 óra**
6. Egyéb tanórák:
  - a.) osztályfőnöki óra a közösségi feladatok ellátására és a láthatatlan napközi programjának megvalósítására 5-8. osztályban (a helyi tanterv szerint) kötelező **heti 1 óra**
7. Iskolaotthonos foglalkozások:

Önálló foglalkozás (magyar 5, matematika 5): **heti 10 óra**

Ebéd: **heti 5 óra**

Játék: **heti 5 óra**

Testnevelés: **heti 2 óra**

Informatika: **heti 0,5 óra**
7. Szakkörök szervezése:
  - a.) fotó és média szakkör: 4-8. évfolyamon **heti 1 óra**
  - b.) színjátszás: 4-8. évfolyamon **heti 1 óra**
  - c.) énekkar: 4-8. évfolyamon **heti 1 óra**
  - d.) aerobic **heti 1 óra**
8. Tehetséggondozás:
  - a.) magyar nyelv és irodalom: 5-8 évfolyam **heti 1-1 óra** (összesen 4)
  - b.) matematika: 5-8. évfolyamon **heti 1-1 óra** (összesen 4)
  - c.) angol nyelv: 5-8. évfolyamon **heti 1-1 óra** (összesen 4)
9. Korrepetálások:

Egyéni foglalkozások keretében a matematika eszköztudás, valamint az olvasás-szövegértés fejlesztésére osztályonként **heti 2-2 óra**.
10. Napközi:
  - a.) 3-4. osztályban szükség szerint 2 csoport csoportonként **heti 22,5 óra**
  - b.) 5-8. osztályban 1 (szükség szerint 2) csoport csoportonként **minimum heti 15 óra**

11. Gyógypedagógiai foglalkozások

- **Sajátos nevelési igényű tanulók** integrált képzése a 2/2005.(III.1.) OM rendelet 2. számú mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelve alapján készült 5/2006. (VII.27.) OKM rendelet 1. számú mellékletének felhasználásával minimum **heti 3-4** óra/tanuló létszámtól és a fogyatékoság jellegétől, súlyától függően összevonással (maximum 8 fő/csoport)
- **Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók** fejlesztő foglalkoztatása a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett minimum **heti 2** óra/tanuló létszámtól és a tanulási zavar jellegétől, súlyától függően összevonással (maximum 8 fő/csoport)
- **Logopédiai foglalkozás** a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.
- **Gyógytestnevelés** a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett. (Közoktatási törvény 52.§ (8))
- **Iskolapszichológia** a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.

12. Magántanulók felzárkóztatása a pedagógus tanórával le nem kötött idejének terhére (minimum heti 6 óra)

14. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak tananyaga, követelményei

Iskolánk a pedagógiai programban megfogalmazott célkitűzéseket - az oktatási miniszter által (17/2004 (V. 20.) OM rendelet és annak 3. sz. melléklete szerint) kiadott kerettanterv /kompetencia alapú kerettanterv alapján - a különböző kiadók által készített tantervek adaptálásával kívánja megvalósítani. Az egyes tantárgyak tananyagai és követelményei megegyeznek az – az oktatási miniszter által (17/2004 (V. 20.) OM rendelet és annak 3. sz. melléklete szerint) kiadott kerettanterv/kompetencia alapú kerettanterv alapján – a különböző kiadók által készített tantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

Az iskola egyes évfolyamain az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

Évfolyam	Tantárgy	Tanterv
1-4.	Magyar nyelv	Nemzeti Kiadó, Mozaik Kiadó
1-4.	Magyar irodalom	Nemzeti Kiadó
1-4.	Szövegértés – szövegalkotás	Educatio Kht
1-4.	Matematika	Apáczai Kiadó, Műszaki Kiadó, Educatio Kht
3-8.	Angol nyelv	Elt Hungary
1-4.	Környezetismeret	Nemzeti Kiadó, Mozaik Kiadó
3-4.	Informatika	Nemzeti Kiadó
1-4.	Ének-zene	Apáczai Kiadó
1-4.	Rajz és vizuális kultúra	Apáczai Kiadó
1-4.	Technika és életvitel	Apáczai Kiadó
1-4.	Testnevelés és sport	Apáczai Kiadó
5-8.	Magyar nyelv	Nemzeti Kiadó, Mozaik Kiadó
5-8.	Magyar irodalom	Nemzeti Kiadó
5-6.	Magyar irodalom (tánc és dráma)	Apáczai Kiadó
7-8.	Magyar irodalom (mozgókép és médiaismeret)	Apáczai Kiadó
5-8.	Szövegértés – szövegalkotás	Educatio Kht
5-8.	Matematika	Műszaki Kiadó, Educatio Kht
5-8.	Ember és társadalom (történelem)	Nemzeti Kiadó
7-8.	Ember és társadalom (etika)	Apáczai Kiadó
5-6.	Ember és társadalom (hon és népismeret)	Apáczai Kiadó
5-6.	Természetismeret és egészségtan	Mozaik kiadó
5-6.	Egészségtan	Mozaik Kiadó
7-8.	Biológia és egészségtan	Mozaik Kiadó
5-8.	Informatika	Nemzeti Kiadó
7-8.	Földrajz	Mozaik Kiadó

7-8.	Fizika	Mozaik Kiadó
7-8.	Kémia	Mozaik Kiadó
5-8.	Ének-zene	Apáczai Kiadó
5-8.	Technika és életvitel	Műszaki Kiadó
5-8.	Rajz és vizuális kultúra	Mozaik Kiadó
5-8.	Testnevelés és sport	Apáczai Kiadó
5-8.	Osztályfőnöki	Nemzeti Kiadó

15. Nem szakrendszerű oktatás

Iskolánkban a 2008/2009-es tanévtől (felmenő rendszerben) az 5., illetve a 6. évfolyamon a Köznevelési törvény és a 243/2003. (XII. 17.) Kormány rendelet (a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról) alapján bevezetjük a nem szakrendszerű oktatást.

15.1. A nem szakrendszerű oktatás célja, kiterjesztésének lényege, várható eredményei

15.1.1. Célja:

- az iskolai alapozó funkciók hatékonyságának növelése és időbeni kiterjesztése,
- az alapkészségek tantárgytól függetlenül történő fejlesztése,
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása az élethosszig tartó tanuláshoz,
- kompetenciák fejlesztése a változó világhoz való alkalmazkodás érdekében,
- adaptivitás (egyéni képességekhez, aktuális állapothoz igazodó fejlesztés),
- a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal,
- a kezdeményező és a problémamegoldó képesség kialakítása,
- a tanítói és a tanári tanulásszervezési eljárások együttes alkalmazása.

15.1.2. Kiterjesztésének lényege:

- az eltérő fejlettségi szintű tanulók kezelése, felzárkóztatása,
- az önálló tanuláshoz, az egyes tantárgyak követelményeinek elsajátításához szükséges képességek megerősítése,
- a problémamegoldás, az elemi gondolkodás, a rendszerező képességek és az egyéni tanulási kompetencia fejlesztése,
- a matematikai és anyanyelvi alapkészségek és képességek fejlesztésére fordított idő növelése.

15.1.3. Az alapozó szakasz meghosszabbításától várt eredmények:

- a tanulási nehézségek feltárása
- a tanulói hatékonyságot fokozó technikák megismerése és begyakorlása,
- a kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása,
- a tanulás belső motivációjának erősödése,
- a tanulásban tanúsított aktivitás növekedése,
- differenciálással az egyéni képességek fejlesztése,
- önismeret, önértékelés, önkontroll fejlődése,
- együttműködési és szociális kompetenciák fejlődése,
- motiváló módszerek és eszközök alkalmazása.

15.2. Fejlesztési irányok meghatározása

15.2.1. Kiemelt fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Környezettudatosságra nevelés
- Testi és lelki egészség
- Aktív állampolgárságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Felkészülés a társadalmi életre

15.2.2. A kompetenciákba beépülő fejlesztési területek

- Kritikus gondolkodás
- Kreativitás
- Kezdeményezőképeség
- Problémamegoldás
- Döntéshozatal
- Érzelmek kezelése

15.2.3. Fejlesztendő képességek, készségek

- Olvasás, szövegértés, szövegalkotás
- Írás, helyesírás
- Kommunikáció
- Önálló tanulás, jegyzetelés
- Információszerzés és –feldolgozás, rendszerezés
- Szociális kompetenciák
- Síkbeli, térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való tájékozódás
- Problémameglátás, problémamegoldás
- Kombinatorikus gondolkodás
- Elemi számolás

15.3. Az időkeret megállapítása és felhasználása

Évenként iskolai szintű döntést igényel, amit befolyásolnak a tanulók alapkészségeiben mutatkozó elmaradások (a tanulói teljesítmények szintje) és a kompetenciafejlesztés iskolai szintű feladatai. Arra kell törekedni, hogy a lemaradt tanulók felzárkózzanak társaikhoz, és meghatározott időn belül elérjék a helyi tanterv elvárt követelményeit, ugyanakkor a tehetséges gyerekek fejlesztése is megtörténjen. Éppen ezért iskolánk a diákok fejlettségi szintjének ismeretében évente dönt arról (s a munkatervben rögzíti), hogy a 20-50%-ig terjedő időkeretből mennyit biztosít a nem szakrendszerű oktatásra.

A rendelkezésre álló időkeret felhasználási lehetőségei változatosak:

- Napi 1-2 tanóra tantárgyhoz kapcsolódóan
- Időkeretek összevonása:
  - Tantárgyakon belül:
    - Tanév eleji ismétléskor
    - Témakörök lezárásakor
    - Félévi értékelés után
    - Tanév végi ismétléskor
  - Egyéb:
    - Projektnapok
    - Témahetek

- Erdei iskola

Iskolánk alapvetően műveltségi területekhez (tantárgyakhoz) kapcsolja a rendelkezésre álló időkeretet, amelyet az éves munkaterv tartalmaz. Ezek után a pedagógus dönt a felhasználás módjáról, amelyet a naplóban zöld színnel jelöl.

15.4. Oktatás/tanulás megszervezése

15.4.1. Elvei:

- Differenciálás (egyéni különbségek figyelembevétele; a tanítási tartalom, idő rugalmas kezelése)
- Szociális készségek fejlesztése (divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek, önismeret, önkifejezés, társismeret) – mintanyújtás, modellkövető viselkedés előhívása; megerősítési, alakítási, viselkedésmódosítási technikák alkalmazása
- Motiváló módszerek alkalmazása
- Adaptivitás

15.4.2. Formái:

- Hagyományos tanóra:
  - osztálykeretben
  - osztálykeretben csoportbontással: alkalmazásakor azonos időszámban párhuzamos óravezetéssel folyik a tanítás.
  - képesség szerinti nívócsoport a tanórán kívüli órakeret terhére
    - A csoportba sorolás szempontjai:
      - az országos kompetenciamérés eredményei,
      - a helyi mérések/felmérések egyéni teljesítményei,
      - az egy osztályban tanító pedagógusok véleménye,
      - a csoportba sorolás alapelvei,
      - a rendelkezésre álló órakeret,
      - az oktatás szervezeti formái,
      - tárgyi eszközök, anyagi források,
      - személyi feltételek.
- Projekt
- Témahét
- Modul
- Integrált tantárgy
- Erdei iskola

Iskolánkban alapvetően hagyományos tanórai keretekben párhuzamos óravezetéssel történik a nem szakrendszerű oktatás. A többi forma alkalmazása az iskola lehetőségeinek, az osztály összetételének és a pedagógus döntésének függvénye.

15.4.3. Módjai:

Olyan tanulásszervezési módokat kell választani, amelyben az ismeretek átadása, a kognitív és szociális kompetenciák, képességek, valamint a tanulási motívumok fejlesztése egyidejű és egyenrangú cél.

- Alapmódszerek:
  - Frontális tanítás: tanári magyarázat, beszélgetés, kérdve-kifejtés, előadás, szemléltetés
  - Munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
  - Individuális (egyéni és önálló) tanulás: egyéni feladatok
- Motiváló módszerek:

- Csoportmunka
- Játék
- Szerepjáték (drámapedagógia)
- Vita
- Kutató-felfedező módszer
- Kooperatív módszerek
- Brainstorming technikák
- Projekt
- Témahét
- Erdei iskola

15.4.4. Segédletek:

A tanulók képességeihez illeszkedő tankönyvek, taneszközök kiválasztását a felsős munkaközösség koordinálja. A rendelkezésre álló segédletek száma évről-évre nő. Beszerzésük az iskola anyagi helyzetétől és a pályázati lehetőségektől függ.

15.4.4.1.Néhány „eszköz”:

Jobb leszek...(Nemzeti Tankönyvkiadó)

Iránytű. Képességfejlesztő feladatok 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Rajt! Munkafüzet a nem szakrendszerű oktatáshoz 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Kulcs a kompetenciához. Szövegértés 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Kulcs a kompetenciához. Matematika 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Ötről hatra. Módszertani kézikönyv a nem szakrendszerű oktatáshoz (Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft.)

Digitális tananyagok

15.5. A fejlesztés tantervi keretei

Iskolánk a nem szakrendszerű oktatáshoz a következő kiadók tanmeneteit használja fel:

- Magyar irodalom: Nemzeti Tankönyvkiadó
- Magyar nyelvtan: Nemzeti Tankönyvkiadó (Mozaik Kiadó)
- Matematika: Műszaki Kiadó
- Angol nyelv: Elt Hungary
- Történelem: Nemzeti Tankönyvkiadó
- Természetismeret: Mozaik Kiadó
- Technika és életvitel: Műszaki Kiadó

15.6. A fejlesztés tantárgyi keretei

Iskolánkban az anyanyelvi és a matematikai kompetenciák fejlesztése a következő tantárgyak keretében történik meg:

15.6.1. Anyanyelvi kompetenciák fejlesztése

- Magyar nyelv és irodalom
- Angol nyelv
- Történelem

15.6.2. Matematikai kompetenciák fejlesztése

- Matematika
- Természetismeret
- Technika és életvitel

A tantárgyak felhasználását és annak mértékét a diákok fejlettségi szintjének és az iskola lehetőségeinek ismeretében évente a tantárgyfelosztásban és a munkatervben rögzítjük.

15.6.3. Követelmények:

A tantárgy neve: magyar nyelv és irodalom

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> - Az alapszókinccs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók biztos ismerete. - A verbális kommunikáció különféle típusainak ismerete, a beszélt nyelvi stílusok és regiszterek fő jellemzőinek ismerete. - A kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök ismerete (a beszédhang minőségével kapcsolatos jellemzők, arckifejezések, testtartás és gesztusok rendszere.) - Az irodalmi szövegfajták (mese, mítosz, legenda, monda, vers, novella, regény) és fő jellemzőik, valamint a nem irodalmi szövegfajták és fő jellemzőik ismerete. - Olvasott, írott szöveg megértése. - Az írott nyelv fő jellemzőinek ismerete. - Írásbeli szövegek alkotása, helyesírási és nyelvhelyességi ismeretek. - A nyelv és a kommunikációs formák időhöz, földrajzi, társadalmi és kommunikációs környezethez való kötöttségének és változatosságának felismerése. - Ismeretek az anyanyelvről és az irodalomról.	
Készségek	
<ul style="list-style-type: none"> - Különböző üzenetek közlése írásban és szóban, ill. azok megértése. Egyszerű, érthető folyékony közlés változatos kommunikációs helyzetekben. Törekvés a pontosságra, a lényeg kiemelésére. Változatos mondathasználat. Törekvés az artikulációra, a hangerő, hangsúly megfelelő használatára. Véleményformálás. - Különböző szövegek olvasása és megértése, a különböző céloknak megfelelő szövegértési technikák elsajátítása. Az aktív szókinccs gazdagítása. - Különböző típusú és különféle célokat szolgáló írott szövegek alkotása. A szövegalkotás folyamatának nyomon követése. - Vázlatkészítés. Íráskép, helyesírás, nyelvhelyességi ismeretek. Önkifejezés képességének, a kreativitásnak a fejlesztése. - Tanulási képességek fejlesztése. Önálló ismeretszerzés, feladatvégzés; könyvtárhasználat. A tudás szisztematikus rendszerezése. A fontos információk gyűjtése. Ismerkedés a különböző információhordozókkal. - Saját érvek meggyőző módon történő megfogalmazása. - Komplex szövegek alkotásához, megértéséhez használt segédeszközök alkalmazása.	
Attitűdök	
<ul style="list-style-type: none"> - Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása, felismerve, hogy az anyanyelv a személyes és kulturális gazdagodás egyik lehetséges forrása. - Mások véleményeinek és érveinek nyitott módon történő megközelítése. - A kritikus, építő jellegű párbeszédre való törekvés. - Önálló véleményformálás kialakítása. - A nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás. - A helyes szóhasználat, nyelvhasználat kialakítása. - Az irodalom szeretetének elsajátítása. - Az esztétikai érzék kialakítása, az esztétikai minőség tisztelete. - Az olvasás örömeinek fenntartása. - Önismeret, emberismeret fejlesztése.	

- A kultúrák közötti kommunikáció iránti pozitív attitűd kialakítása.

A tantárgy neve: matematika

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<p>A számok és mértékegységek biztos ismerete és a mindennapi kontextusokban való használata, amely a számtani alpműveletek és a matematikai kifejezésmód alapvető formáinak – a grafikonoknak, képleteknek és statisztikáknak – az ismeretét foglalja magában.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • A matematikai kifejezések és fogalmak biztos ismerete a legfontosabb geometriai és algebrai tételeket is beleértve.	
<p>Mozgási memória fejlesztése Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint, síkban, saját mozgó, forgó testeknél. Aktuális helyzetekhez képest koordináták szerint Számegyenesen, derékszögű koordináta rendszerben Térbeli ábrázolás két dimenzióban Térkép, egyéb vázlat alapján /Térképolvasás, térképek készítése térbeli mérés/ Mértékegységek</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Becslés, mennyiségek fogalmának alapozása	
<p>A matematika segítségével megválaszolható kérdésfajták ismerete és megértése. <u>Digitális kompetencia:</u> Táblázatkezelés néhány alapeleme <u>A tanulás tanulása</u> erősségek és gyengeségek, készségek, alkalmasság értő ismerete <u>Személyközi és szociális kompetenciák</u> viselkedési szabályok és viselkedésmódok ismerete <u>Kulturális kompetencia</u> esztétikai tényezők mindennapi életben betöltött fontosságának a felismerése.</p>	
Készségek	
<p><u>Anyanyelvi kommunikáció</u> Írásbeli információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása a tanulás során, A fontos információk kiszűrése a szövegértés, beszéd, olvasás és írás során</p>	
<p><u>A matematikai kompetencia alapelemeinek alkalmazása</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • összeadás és kivonás, • szorzás és osztás, • százalékok és törtek, • mértékegységek	
<p>Ismeretek alkalmazása a probléma megoldásban Gyakorlati életben és más tantárgyak keretében Megoldás a matematikai modellen belül önellenőrzés, többféle megoldási mód keresése</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Könyvek, számológépek, számítógépek használata	

a mindennapi életben felmerülő problémák megközelítése és megoldása során, mint például:

- a háztartási költségvetés kezelése (a bevételek és a kiadások kiegyensúlyozása, tervezés, megtakarítás);
- a vásárlás (árak összehasonlítása, mértékegységek, ár-érték arány ismerete);
- az utazás és a szabadidő (távolság és utazási idő közötti összefüggés felismerése, pénznemek és árak összehasonlítása).
- A mások által előadott indoklás követése és értékelésre és az indoklás alapgondolatának felismerése (különösen bizonyítás esetén) stb.
- A matematikai jelek és képletek használata, a matematika nyelvének dekódolása és értelmezése, valamint a matematika nyelve és a természetes nyelv közötti összefüggések felismerése. A matematika segítségével történő és a matematikáról szóló kommunikáció.
- Matematikai gondolkodás és érvelés, a matematikai gondolkodásmód elsajátítása: absztrakció és általánosítás, ha a kérdés megköveteli, matematikai modellezés, azaz (modellek elemzése és készítése
- Matematikai feladatok, jelenségek és szituációk különféle leírásainak, ábrázolásainak megértése és alkalmazása (jelentés megfejtése, értelmezése és az ábrázolásmódok közötti különbségtétel), valamint a leírás- és ábrázolásmódok közötti választás és váltás az adott helyzet követelményeinek megfelelően.
-
-
- A kritikai gondolkodásra való hajlam; különböző matematikai állítások (pl. állítás és feltevés) megkülönböztetése; matematikai bizonyítások megértése, fogalmak alkalmazási körének és korlátainak a felismerése.

Segédeszközök és egyéb eszközök (köztük informatikai eszközök) használata

Digitális kompetencia:

elektronikus információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása
internetes oldalak elérése és az azokon történő keresés,

A tanulás tanulása

- Hosszabb és rövidebb ideig tartó koncentráció.

A kommunikáció mint a tanulási folyamat része, a szóbeli kommunikáció megfelelő eszközeinek (intonáció, gesztusok, mimika stb.) alkalmazása,

Személyközi és szociális kompetenciák

Konstruktív kommunikáció különféle társadalmi helyzetekben (tolerancia mások nézeteivel és iselkedésével szemben);

Attitűdök

- Matematika:
- Törekvés a „számoktól való félelem” leküzdésére.
- Hajlandóság a számtani műveletek használatára a mindennapi munkában és a háztartásban adódó problémák megoldására.
- Az igazságnak, mint a matematikai gondolkodás alapjának tisztelete.
- Törekvés az állítások alátámasztására szolgáló indokok keresésére.

Hajlandóság mások véleményének érvényes (vagy nem érvényes) indokok vagy bizonyítékok alapján történő elfogadására, illetve elutasítására.

A tanulás manipulatív eszközeinek célszerű használata

Elnevezések, jelölések, szimbólumok alkotása

Számrendszerek alkotása és használata.

Digitális kompetencia

Pozitív viszonyulás az internet-használathoz és fogékonyság a világháló biztonságos és *felelős* használata iránt,

A tanulás tanulása

- további fejlesztésére való hajlandóságot támogató *énkép*, valamint *motiváció* és a siker elérésére való képességbe vetett hit.
- A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységként való felfogása, belső készítés a tanulásra.

Alkalmazkodóképesség és rugalmasság.

Személyközi és szociális kompetenciák

- A másik ember iránti érdeklődés és tisztelet.

Törekvés a sztereotípiák és az előítéletek leküzdésére

A tantárgy neve: Angol nyelv

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> -az alapszókinccs ismerete -a funkcionális nyelvtan ismerete -az intonáció és a kiejtés ismerete -a verbális interakció különféle típusainak ismerete (személyes és telefonon történő beszélgetés, interjú, stb.) 	
Készségek	
<ul style="list-style-type: none"> -a tanult szavak, kifejezések és egyszerű mondatok felismerése és megértése -a tanár egyszerű utasításainak megértése és követése -az egyszerű, életszerű beszédhelyzetekben feltett, ill. a tananyagra vonatkozó kérdések megértése és megválaszolása -néhány mondatos egyszerű közlésekben a tanuló számára fontos részletek felismerése -reagálás 3-4 mondatból álló közlésre -a hallás utáni értési gyakorlatok szövegéhez rendelt egyszerű feladatok megoldása <p><u>Beszédképesség:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -egyszerű mondatok megismétlése megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és ritmusban -az idegen nyelvi hangok képzésének minél jobb megközelítése -egyszerű információk kérése és adása valós beszédhelyzetben, kérdésfeltevés -segítségkérés megértési problémák esetén -rövid szövegrészlet, párbeszéd elmondása -néhány dal, mondóka megtanulása, nyelvi játékokban való részvétel -egyszerű kép leírása néhány mondatban <p><u>Olvasásértés:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -a leírt ismert szavak, kifejezések és egyszerű mondatok felismerése és megértése; reagálás ezekre szóban, írásban, cselekvéssel -a tanult szöveg felolvasása -néma olvasás a szöveg alaposabb és önállóbb megértése céljából -az ismert nyelvi elemek felismerése új szövegek környezetben is, egyszerű információ kiszűrése -egyszerű, ismerős nyelvi elemekből álló rövid szöveg megértése, reagálás <p><u>Írás:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -egyszerű szöveg lemásolása -szavak, kifejezések, egyszerű mondatok leírása emlékezetből -egyszerű, tényszerű információkat közvetítő mondatok írása, összetett mondatokká fűzése logikai összefüggések alapján (és, vagy, de) -több mondatból álló, összefüggő szöveg írása minta alapján -különböző könnyebb tankönyvi feladatok megoldása írásban -üdvözlő képeslap írása és megcímzése 	
Attitűdök	
<ul style="list-style-type: none"> -a kulturális különbségek iránti fogékonyság -érdeklődés és kíváncsiság a nyelvek iránt -érdeklődés és kíváncsiság a kultúrák közötti kommunikáció iránt 	

A tantárgy neve: Történelem és állampolgári ismeretek

5. évfolyam	6. évfolyam
Ismeretek	
<p>Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése</p> <p>Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata: perc, óra, nap, hét, hónap, év, évtized, évszázad, emberöltő. Időmeghatározás más ismert eseményre, jelenségre való utalással (pl. a honfoglalás után, Mátyás uralkodása idején). Krisztus előtt, Krisztus után. Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. Események, jelenségek, tárgyak, személyek stb. időrendbe állítása.</p> <p>A térkép legfontosabb elemeinek felismerése: vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések. Események kapcsolása a tanult helyekhez.</p> <p>Legyen alkalmuk a tanulóknak arra, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> • további ismereteket szerezzenek a helyi hagyományokról, a lakóhely múltjáról, továbbá a környék, a lakóhely természeti értékeiről, az azokat fenyegető veszélyekről és a megóvásukra tett erőfeszítésekről; • megismerjenek néhány mondát, elsősorban a magyar történelemből; • a történelmi múlt egy-egy térben és időben határolt darabját mélységében tanulmányozzák (pl. a honfoglalók élete, Mátyás udvara); • egy-egy jelenség változását az időben több korszakot átfogóan is tanulmányozzák (pl. a közlekedési eszközök fejlődése, a higiénés szokások alakulása); • ismereteket szerezzenek a magyar állam és a magyar nép történetének fontosabb fordulópontjairól, megismerkedjenek a magyar történelem kiemelkedő személyiségeivel; • ismereteket szerezzenek az európai történelem jelentős állomásairól és legalább egy Európán kívüli civilizációról; • ismereteket szerezzenek arról, milyenek voltak az emberek hétköznapijai a különböző korokban és kultúrákban; • további ismereteket szerezzenek a magyar és nemzetiségi népszokásokról, a hagyományos életmódról; • ismerkedjenek a lakóhelyen élő nemzeti és etnikai kisebbségek életével, kultúrájával, közös múltunkkal; • tájékozódjanak arról, hogyan élnek napjainkban az emberek – és különösen a gyerekek – a világ különböző pontjain, különböző civilizációkban;	
Készségek	
<p>Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, filmekből, a tömegkommunikációs eszközökből.</p> <p>A műveltségi területhez kapcsolódó szövegek értő olvasása.</p> <p>Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben. A lényeg kiemelése írott és hallott szövegekből.</p> <p>Információk gyűjtése adott témához iskolai vagy más könyvtárban, médiatárban, múzeumokban. Segédkönyvek, atlaszok, lexikonok használata.</p> <p>A tanultak felhasználása új feladathelyzetekben. Történelmi jelenetek elbeszélése, eljátszása különböző szempontokból</p> <p>Kérdések önálló megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. Önálló vélemény megfogalmazása társadalmi, történelmi eseményekről, jelenségekről és személyekről. Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására. Ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására.</p> <p>A fikció megkülönböztetése az igaz történettől. Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és</p>	

a lehetetlen megítéléséről (pl. helyszín, idő, szereplők, események kapcsán).
Feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.

A cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása.

A különbségek felismerése és a változások nyomon követése egy-egy történelmi jelenség kapcsán.

Beszélgetés és vita egy-egy emberismereti, társadalmi, történelmi témáról. Események, történetek elbeszélése emlékezetből élőszóban.

Szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról, önálló gyűjtő-, illetve kutatómunkával szerzett ismeretekről.

Fogalmazás írása valamely történelmi-társadalmi témáról.

Rajz (rajzos vázlat) készítése történelmi vagy társadalmi témáról. Modellek, makettek, tárgymásolatok készítése. Tárgyak készítése hagyományos kézművestechnikákkal.

Események, történetek, jelenségek mozgásos, dramatikus megjelenítése.

Viszonyítások gyakorlása: előbb, később, ugyanakkor, most, régebben, nagyon régen.

Az idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel (pl. időszalag készítése).

A tanultak elhelyezése az időben a kiemelt időpontokhoz képest. Egyszerű kronológiai számítások.

Egyszerű térképek másolása kézi munkával. A tanult helyek megkeresése a térképen.

Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről. Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken. Egyszerű alaprajzok készítése.

Felkészültségüknek megfelelő szinten kommunikációt folytassanak olyan témakörökről, mint az emberek közötti különbségek, a nemek közötti kapcsolatok, az egyén és a közösség viszonya, a gazdálkodás kérdései.

Ismerjék az alapvető fogyasztói magatartásmintákat.

Egy konkrét példán keresztül tudják értelmezni a reklám és marketinghatások szerepét.

Attitűdök

Személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelés, nemzeti identitás, történelmi és állampolgári tudat erősítése, szociális érzékenység, az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránti nyitottság, más kultúrák megismerése és elfogadása, humánus, értéket védő magatartás.

Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése

A tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése

Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembevétele.

Különbözőképpen értelmezzenek egyes történeteket a múltból aszerint, hogy melyik szereplő nézőpontját fogadják el.

A tantárgy neve: Természetismeret

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<p>A tudománytörténet néhány nagy alakjának élettörténetével, munkásságával, eredményeivel való ismerkedés</p> <p>Az anyag legfontosabb tulajdonságainak kvalitatív értelmezése, az ezeket jellemző mennyiségek bemutatása. Az anyagfogalom fokozatos kiterjesztése különféle anyagfajtákra, a levegőre, majd általában a gázokra. Az anyagmegmaradás szempontjából szemléletileg kritikus jelenségek elemzése (pl. égés, kémiai átalakulások, halmazállapot-változások, gázok összenyomása, melegítés folyamatai).</p> <p>A gázoknak s köztük a levegőnek (pozitív) tömeg és súly tulajdonítása. A tömeg és a súly fogalmának elválasztása a szilárdság és keménység fogalmától</p> <p>Az anyag folytonosságáról alkotott kép mellett – azzal szembeállítható módon – a részecskékép konstrukciója (egyszerű golyómodell hatékonyságának tesztelése, magyarázatok alkotása, a modell határainak keresése).</p> <p>Ismerkedés a részecskékből való felépítettség konkrét példáival (kristályos anyagok, keveredési folyamatok magyarázata, összetett rendszerek összetevőinek felismerése).</p> <p>Konkrét példákon annak demonstrálása, hogy egy rendszer egységes „viselkedést” produkál, a környezetében valamilyen funkciót tölt be, szerkezete van. Az eljárás alkalmazása elsősorban életközösségek bemutatása során (a konkrét életközösségeket a Földünk, környezetünk műveltségi terület tartalmával összhangban kell kiválasztani).</p> <p>A tanult körben a természeti élettelen és élő rendszereknek, elemeik állapotainak, változásaiknak, a rendszerekre jellemző folyamatoknak a bemutatása, összehasonlítása (pl. Földön tapasztalható folyamatok, Naprendszer, életközösségek, éghajlati övezetek, éghajlati és időjárási jelenségek)</p> <p>A fogalom bevezetése egyszerű mérésekkel, kísérletekkel</p> <p>Fokozatos ismerkedés a rendszertani egységekkel: sejtalkotó, sejt, szövet, szerv, szervrendszer, szervezet (egyed), ökológiai rendszer, konkrét esetekben a hierarchikus szerveződés felvázolása</p> <p>Az emberi szervezet felépítésének és működésének alapszintű ismerete, a rendszerszerűség belátása</p>	
Készségek	
<p>A tudományos vizsgálódások kérdésfeltevéseinek és eredményeinek tudatos összekapcsolása a témához illeszkedő technikai és társadalmi kérdésekkel.</p> <p>Az egyéni és a tudományos el-képzések összehasonlítása, a tudományos vizsgálódások hatékonyságának, fontosságának, fejlődésének izgalmas, kaland jellegének érzékeltetése, megláttatása.</p> <p>A megismert természeti törvényszerűségek alkalmazása technikai eszközök működésének magyarázatára, folyamatok leírására.</p> <p>A természeti és technikai tárgyakkal, jelenségekkel, folyamatokkal összefüggő elképzések megfogalmazása, az ezekkel kapcsolatos megbeszélésekben való részvétel. A tanult egyszerűbb esetekben a folyamatok eredményeinek előrejelzése s az előrejelzés eredményességének elemi értékelése. Önálló vizsgálódás, a megfigyelések irányított rögzítése. Adott olvasnivalóból meghatározott szempontok szerinti információk kigyűjtése.</p> <p>Rendszeres megfigyelés, kísérletezés, mérés elvégzése vizsgálódásokhoz, modellalkotáshoz, problémamegoldásokhoz kötötten, önállóan és csoportmunkában is. Az eszközök balesetmentes használata</p> <p>Ismerethordozók (könyvek, lexikonok, enciklopédiák, térképek, táblázatgyűjtemények) használata csoportmunkában.</p>	

Bekapcsolódás a tanár által ajánlott ellenőrző kísérletek eredményeinek elemzésébe. A megfigyelések, tapasztalatok, megszerzett ismeretek és azok előzetes elképzelésekhez való viszonyának saját szavakkal történő, nyelvileg helyes megfogalmazása és írásban való rögzítése. Az előzetes elképzelések, előrejelzések, valamint a megfigyelt jelenségek és a mért értékek közötti eltérések felismerése. Törekvés az eltérések magyarázatára

Anyagok tulajdonságok szerinti csoportosítása, egyes tulajdonságok anyagszerkezeti értelmezése

Egyszerű játékok a hang, a fény és a hő terjedésével kapcsolatban

Információközléssel kapcsolatos játékok (pl. kódolás, dekódolás, a zaj szerepének szemléltetése a fogalmak használata nélkül, konkrét játékokban)

Az idő fogalmát is használó fizikai számítások végzése. Rövidebb távú folyamatok (évszakok, éghajlati és időjárási jelenségek, a természet rövidebb távú, néhány éves, évtizedes, évszázados változásai) áttekintése, elemzése. A mozgás általános jellegének tudatosulása. Leírások, példák megadása hely- és helyzetváltoztató, aktív és passzív mozgásokra az élővilágban.

Néhány esetben kétségek megfogalmazása a mozgások köznapi (arisztotelészi) jellegű magyarázatával kapcsolatban.

A természetben, elsősorban az életközösségekben szerepet játszó néhány szabályozási folyamat részletesebb elemzése, a fogalmak meghatározása nélkül.

Az életjelenségeken alapuló élet-értelmezés használata az élővilág, a Föld folyamatainak elemzése során

Életközösségek leírására vonatkozó módszerek elsajátítása, alkalmazása konkrét feladatokban Nagyobb „osztályok” nevének és egymáshoz való viszonyaiknak az alkalmazása az ismeretszerzés során a hierarchikus osztályozásra vonatkozó tudás használatával.

A növényi és az állati anyagcsere összehasonlítása. Az öröklődés és a szaporodás összekapcsolása

Attitűdök

Az embernek mint a természet szerves részének kezelése a természeti folyamatok elemzése során. A környezetre kifejtett emberi, társadalmi hatások elemzése. Az e körben felmerülő problémák felismerése, megoldási módok keresése.

Használati tárgyak anyagainak felismerése, egyszerűbb anyagok technikai formálása, használati tárgyak készítése.

Annak bemutatása példák segítségével, hogy a folyamatban részt vevő testek energiái más testek energiájává, illetve másfajta energiákká alakulnak át.

Az energiahordozók jelentősége a hétköznapokban, az energia iránti igény felismerése, e kérdéskör összekapcsolása emberi tevékenységi területekkel. Az energiatakarékosság jelentőségével és konkrét módozataival való ismerkedés. Energiatakarékos magatartás kialakítása.

Az ismert tér fokozatos „kitágítása”, távolságra vonatkozó becslések. Tájékozódás a lakóhelyen és annak környékén. A tájékozódási feladatokban a hely, az irány és a távolság meghatározása, a világtájakra, a földrajzi fókuszokra, valamint a térképekre vonatkozó ismeretek használata. Magyarország elhelyezése Európában és a Földön.

A Föld egészére vonatkozó alapvető ismeretek (pl. a földtengely ferdeségének következményei, földrajzi övezetek, kontinensek, óceánok) megszerzése és használata természeti és társadalmi folyamatok magyarázatára, előrejelzésére. A felszínformák felismerése. A felszínváltozások főbb folyamatainak leírása, példák bemutatása, a változási folyamatok eredményeinek felismerése. A Földünk–környezetünk műveltségi területtel összhangban Magyarország vagy valamely kontinens földrajzi leírása.

Az élővilág relatív állandóságának, valamint változásának, a hosszú időszakok alatt lezajló átalakulásnak az elfogadása, az öröklődés lehetséges szerepének felismerése

Az egyes szervrendszerek fontosabb, gyakoribb betegségeinek, a megelőzés és a gyógyítás mindenki számára elsajátítandó módozatainak ismerete.

A környezetet leggyakrabban szennyező anyagoknak és forrásainak az azonosítása, a szennyezéshez vezető emberi tevékenységek felismerése a környezetben. Általános problémaérzékenység minden megismert területen. A szennyező anyagokkal való óvatos bánásmód megismerése. A természet jövőjéért, fenntarthatóságáért érzett felelősség vállalása, a környezet, s különösen a talaj, a víz, a levegő és a táj értékeinek védelme, megóvása

A tantárgy neve: Technika

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> - A természeti folyamatok megfigyelése, elemzése, problémák felismerése. Az ember által kialakított mesterséges környezet megismerése. Környezetszennyező anyagok, folyamatok megismerése. Technológiai alapelvek ismerete. - Tudománytörténet néhány alakjának, szakmai életpályájának megismerése. - A körülöttünk lévő legfontosabb anyagok, energiahordozók tulajdonságainak, szerkezetének megismerése, vizsgálata. - Lakóhelyek, lakások kialakításával, a háztartással, életmóddal kapcsolatos ismeretek.	
Készségek	
<ul style="list-style-type: none"> - A természeti folyamatok összefüggéseinek megfigyelése, azok átlátása. Környezetszennyezéshez vezető emberi tevékenység felismerése. Technológiai ismereteinek felhasználása valamilyen cél elérése érdekében. - Összefüggések meglátása a múlt technikai vívmányai, újításai és jelen korunk technikája között. - A mindennapi életünkben használt anyagok, ásványok, energiahordozók tulajdonságuk és felhasználhatóságuk közötti összefüggés felismerése. Jelentőségük, szerepük felismerése a mindennapi életünkben. - Lakásunk helyes, igényeink szerinti kialakítás, egészséges életmód kialakításához szükséges készségek megismerése, kialakítása.	
Attitűdök	
<ul style="list-style-type: none"> - A természeti jelenségek megfigyelése iránti érzékenység. A természetvédelem iránti fogékonyság kialakítása. Érdeklődés a különböző technológiák iránt. - Nyitottság a tudományos vagy műszaki pályák, különböző műszaki megoldások iránt. - Anyag és energiatakarékos szemlélet és magatartásforma iránti fogékonyság. - Igényes, egyedi, stílusos lakóhely kialakítása; egészséges életmód és táplálkozás iránti igény.	

15.7. Értékelés

A tanulók értékelése jegyekkel történik, amelyet a naplóban zöld színnel különítünk el, s félévkor, illetve év végén beleszámítjuk az adott tantárgy jegyébe. A jegyek a fejlesztendő kompetenciákhoz kapcsolódó feladatok megvalósításának szintjét tükrözik

15.7.1. Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése:

Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése elsősorban a magyar nyelv és irodalom tantárgyak tanításán keresztül valósul meg. Alapvető cél és feladat a további tanulmányokhoz és a felnőtt életben való boldoguláshoz szükséges írás-, olvasás-, beszélni tudás birtokába juttatni a tanulókat. Mindezen képességek gondozása közben fejleszteni értelmi és érzelmi erőiket, erősíteni szociális kompetenciáikat. A fejlesztés eszközeként szolgáló ismeretek, tartalmak lehetőséget nyújtanak a kritikus gondolkodás fejlesztésére: a problémamegoldó és fogalmi gondolkodásra, a térben és időben való tájékozódásra, az ellentétek, párhuzamok, az ok-okozati viszonyok feltárására.

Az 5-6. évfolyamon folyó nem szakrendszerű oktatás célja és feladata a korábbi iskolafokokon kialakult anyanyelvi készségek, képességek megszilárdítása, továbbfejlesztése, a lemaradó tanulók felzárkóztatása.

15.7.1.1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása, megértése, kommunikáció

- Tiszta, érthető, hallható beszéd: beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangsúly, hangerő, hanglejtés, beszédszünet, tempó, metakommunikáció elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A kommunikációs folyamat tényezőinek ismerete.
- A kommunikációs helyzethez igazodó kulturált nyelvi magatartás, beszéd.
- Vers és prózamondás, felolvasás: hallgatóság, kiállítás, kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, a kapcsolat zárása; rövid terjedelmű verses és prózai szövegek elmondása.
- A mindennapi élet szóbeli műfajainak ismerete, helyes alkalmazása: köszönés, köszöntés, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérés, tudakozódás, üzenetátadás, telefonálás.
- A kulturált, tartalmas vita feltételeinek, szabályainak ismerete, részvétel a vitában.
- Személyes és olvasmányélmények megfogalmazása.
- Önismeret, önbecsülés, önbizalom fejlesztése, a másik ember tisztelete.

15.7.1.2. Olvasás, írott szöveg megértése

- Az olvasástechnika fejlesztése, megszilárdítása: szóolvasás, a kritikus szókészlet folyékony olvasása, mondatolvasás, szövegolvasás.
- A szövegértés fejlesztése: szókincsbővítés, szóértés, mondatértés, szövegértés.
- Tájékozódás a tankönyvekben: tartalomjegyzék, főcímek, alcímek, tagolás; betűtípusok, betűméretek szerepe a tájékozódásban; a szöveget kiegészítő ábrák, képek értelmezése.
- A szövegáttekintés technikájának, lépéseinek ismerete, gyakorlása.
- Rövidebb terjedelmű (minimum 200 szavas), különböző műfajú szövegekből lényegkiemelés, adatgyűjtés, jegyzet-, vázlatírás (kulcsszó, tételmondat), információ visszakeresése kérdések segítségével, ítélet- és véleményalkotás, összefoglalás.
- Didaktikai szövegek értelmezése, ennek megfelelően a feladatok végrehajtása, megoldása.
- Rövidebb művek önálló, házi olvasmányként való elolvasása, az olvasottak utólagos felidézése, a szereplők cselekedeteinek, jellemének megértése.
- Az olvasás élményének megtapasztalása.

15.7.1.3. Írásbeli szövegek alkotása, írás, helyesírás, íráskép

- Az írástechnika továbbfejlesztése, kiírt íráskészség fejlesztése, az írás használhatóságának szintjére juttatása (percenként átlagosan 60 betű).

- Az írás minőségének javítása a betűkapcsolási, betűalakítási hibák korrekciója, a rendezett, tetszetősebb íráskép, külalak kialakítása.
- A helyesírási alapelvek alkalmazása a helyesírásban.
- A hangok időtartamának, a köznyelvben gyakran használt szavak esetében a „j” hangnak, a tulajdonnevek betűinek, a mondatkezdésnek, zárásoknak helyes jelölése, az elválasztás helyesírása.
- A helyesírás javítása irányítással és helyesírási szótár segítségével. A helyesírási szabályzat használata irányítással.
- A mondatalkotás és szövegalkotás legfontosabb szabályainak ismerete, alkalmazása mondat- és szövegalkotásban.
- Az anyaggyűjtés és vázlatírás technikájának elsajátítása a szövegalkotásban.
- Szövegalkotás az elbeszélés, leírás, levél, meghívó, hír, hirdetés, műfajaiban a szövegalkotás alapvető szabályainak alkalmazásával (mondathatárok jelölése, témátartás, grammatikai koherencia, tagolás) minimum két bekezdésnyi 6-8 mondatos szövegben.
- A szövegjavítás szempontjainak ismerete, szövegjavítás segítségével, irányítottan, önállóan.

15.7.1.4. Tanulási képesség fejlesztése

- Az önálló feladatvégzés, ismeretszerzés feltételeinek megismerése, az önálló feladatvégzés gyakorlása.
- Különböző információhordozók megismerése, felhasználásuk megtapasztalása az ismeretszerzésben.
- Az alapvető kézikönyvek, szótárak, lexikonok megismerése, használata, alkalmazásuk gyakorlása.
- A könyv- és szövegáttekintés technikájának megismerése, gyakorlása.
- Vázlatírási és jegyzetelési technikák megismerése, gyakorlása.
- A vázlat, jegyzet felhasználása a szóbeli felelet, beszámoló műfajában.
- Az információ gyűjtése, felhasználása..
- Az önálló gondolkodás, az önkifejezés fejlesztése.
- A megismerés folyamatainak (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) folyamatos fejlesztése.
- Tanulási technikák megismerése, gyakorlása.
- Az erkölcsi és esztétikai érzék fejlesztése.

15.7.2. A matematikai kompetenciák fejlesztése

A matematikai kompetenciák fejlesztése elsősorban a matematika tantárgy tanításával, tanulásával a matematikaórákon történik. Ennek során a tanulók olyan ismeretek, képességek, készségek birtokába jutnak, amelyek segítik őket a mindennapi problémák megoldásában is. Fejlődik rendszerező és kommunikációs képességük. Megismerik és megtanulják az önálló ismeretszerzéshez, tanuláshoz szükséges különböző technikákat, a matematikai modellek alkalmazását. Megtanulják a síkbeli, térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontos tájékozódást. A megfigyelések, kísérletek, a fejlesztő (didaktikai) játékok segítik valószínűségi szemléletük kialakítását.

15.7.2.1. Elemi számolási készség, rendszerező képesség fejlesztése

- A számok írása, olvasása 100-as, 1000-es, 10000-es számkörben.
- A számok helyének jelölése különböző beosztású számegyenesen.
- A négy alpművelet 100-as, 1000-es számkörbeli készségeinek fejlesztése.
- A mértékegységek ismerete, átváltásának gyakorlása.

- Egyszerű szöveges feladatok olvasása, értelmezése, megoldása.
- Geometriai alapfogalmak ismerete.
- Halmazok elemeinek csoportosítása, tulajdonságainak felismerése.
- Konkrét dolgok tetszőleges és adott szempontok szerinti elrendezése.
- Síkidomok, testek, anyagok, élőlények csoportosítása.
- Soralkotás.
- Alakzatok felismerése, leírása formai és mennyiségi tulajdonságaival.
- Becslés, kerekítés, fejszámolás, számolási eljárások gyakorlása.

15.7.2.2. Tájékozódás síkban, térben, időben

- A térszemlélet fejlesztése testek építésével, ábrázolásával.
- Adott tulajdonságú pontok keresése.
- Változó mennyiségek közti kapcsolatok megfigyelése, felismerése.
- Grafikonok olvasása, táblázatok, diagramok elemzése, készítése.
- Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése.
- Következtetési képesség fejlesztése.

15.7.2.3. Tanulási képesség fejlesztése

- Különböző tanulási módszerek megismerése, alkalmazása.
- A nyelv logikai elemeinek helyes használata (szaknyelv – köznyelv), kommunikációs képességek fejlesztése.
- A rendszerező, megfigyelő és elemző képesség fejlesztése.
- A kreativitás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- Számolási eljárások, eszközök megismerése, használata.
- Szöveges feladatok, didaktikai szövegek néma és hangos olvasása, értelmezése.
- Az információszerzés lehetőségeinek megismerése, felhasználása.
- A tantárgyak közötti koncentráció felismerésével a tanulók világgképének formálása.
- Megoldások megtervezése a feladatok megoldásában, eredmények következetes ellenőrzése.

16. Kompetencia alapú oktatás

16.1. Célja

- A sikeres munkaerő piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése, ami hozzájárul a foglalkoztatási helyzet javításához.
- A kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű elterjesztése.
- A pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítése.
- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése és megerősítése, a rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklésével, valamint az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítésével.

A fenti célok megvalósulását az alábbi részcélok támogatják:

- új szerű tanulásszervezi eljárások bevezetése (pl. tantárgytömbösítés, projektalapú oktatás stb.),
- kompetencia alapú tananyagok, taneszközök, egységes oktatási programok alkalmazásának meghonosítása,
- szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása (oktatási integráció, befogadó pedagógiai kultúra támogatása, egyéni fejlesztési tervek, lemorzsolódás csökkentése, differenciálás);

- a digitális írástudás elterjesztése, mindennapi gyakorlattá válásának támogatása (a TIOP pályázatok keretében beszerzett eszközök /interaktív tábla, projektor, számítógépek/ pedagógiai, szakmai használatára való felkészítés, IKT-eszközökkel támogatott tanórák módszertani támogatása).

16.2. Tartalma

- Érintett tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, tánc és dráma, mozgóképkultúra és média ismeret, történelem, hon és népismeret, etika, matematika, angol
- Elemei:
  - Kompetencia alapú oktatás bevezetése:
    - 3. osztályban angol
    - 4., 5., 6., 7. osztályban szövegértés-szövegalkotás
    - 4., 5., 6., 7., 8. osztályban matematika kompetencia területen.
  - Újszerű tanulószervezési eljárások alkalmazása:
    - műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása: ember és társadalom, valamint magyar (szövegértés-szövegalkotás)
    - tantárgytömbösítés: magyar (szövegértés – szövegalkotás) /részei: magyar nyelv és irodalom, tánc és dráma, mozgóképkultúra és médiaismeret/+ember és társadalom /részei: történelem, hon és népismeret, etika/
    - legalább egy 3 hétig tartó projekt megszervezése a 6. osztályban a tanulók választása alapján
    - moduláris oktatás megszervezése az 5. osztályban
      - a zenepedagógia eszközeinek felhasználása angol nyelvi modulban,
      - művészeti nevelés dráma modul keretében
    - témahét megszervezése a 4. osztályban ünnepek témakörben
  - Önálló intézményi innováció – láthatatlan napközi az 5-8. osztályban a következő programok megvalósításával:
    - Egészséges életmódra nevelés projektje az 5. osztályban: „Ép testben, ép lélek.”
    - Helytörténet és hagyományörzés projektje a 6. osztályban: „Múltunk és örökségünk”
    - Környezettudatosságra nevelés projektje a 7. osztályban: „Ó dicső természet!”
    - Felkészülés a felnőttlét szerepeire projekt a 8. osztályban: „Én is felnőtt leszek.”

A láthatatlan napközi programjának megvalósítása a 2009-2010. tanévtől felmenő rendszerben történik, az első tanévben délutáni foglalkozások, majd a következő tanévtől az osztályfőnöki órák keretében.
  - Jó gyakorlat átvétele
    - IKT eszközökkel támogatott tanórák
  - Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése:
    - A programba bevont tanulócsoporthoz tanóráinak 25%-a IKT eszközzel támogatott tanóráként valósul meg.
  - Az együttnevelés módszertanának beépítése a pedagógiai gyakorlatba:
    - Differenciálás
    - Kooperatív technikák
    - Drámapedagógia
    - IPR módszerek

16.3. Ütemezése:

módszerek, szervezési módok, tevékenységek	é v f o l y a m							
	2010/ 11.	2011/1 2.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/10.
digitális tartalmak, taneszközök használata (25 %)								
A hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségé nek javítása	2009/ 10.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/1 0.	2009/10.

- Az elektronikus írástudás elterjesztésének intézményi célrendszere.
Az IKT eszközhasználat megvalósítását támogató tevékenységrendszer meghatározása.

IKT eszközhasználat tevékenységrendszere	szövegértés	matematika	angol nyelv
Információs és Kommunikációs Technológia	+	+	+
IKT alapú eszközök	+	+	+
IKT-val támogatott tanóra	+	+	+
IKT-val támogatott mé- rés , értékelés	+	+	+

17. Iskolai integrációs program

17.1. Bevezetés

Iskolánkban a 2008/2009. tanévtől kezdjük el a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek integrációját segítő program működtetését.

Az esélyegyenlőség és a hátránykompenzáció minél sikeresebb megvalósítása érdekében szükséges a kapcsolódó dokumentumok felülvizsgálata, kidolgozása, az új szemléletmód elterjesztése, megfelelő továbbképzések elindítása és a személyi, tárgyi feltételek folyamatos javítása.

A programban résztvevő tanulók nevelése és oktatása a közoktatási törvény 95.§-a (1) bekezdésének j. pontja alapján kiadott integrációs program alkalmazásával történik.

17.2. Célrendszer és elvárható eredmények

Bármilyen szempontból hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása az oktatási folyamatban. Olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják

iskolai sikerességüket. Ezért fontos, hogy minden gyermek képességének, adottságának megfelelő nevelést, oktatást, képzést kapjon.

Ennek érdekében támogatni kell:

- az integrált nevelést, az integrációs oktatás feltételeinek javítását, az esélyek kiegyenlítését célzó programok intézményi bevezetését, az egyéni fejleszhetőséget mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás terén.
- hogy továbbképzések révén a módszertani kultúra kibővítésével, a pedagógusi szemlélet változtatásával a pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más alkalmazottak fel tudjanak készülni az együttneveléssel járó kihívásokra.
- a tanulók továbbhaladási esélyeinek növelését
- a társadalmi beilleszkedés elősegítését
- befogadó intézményi környezet kialakítását
- infrastruktúra, eszközellátottság javítását.

Ezek eredményeként:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya.
- Csökken az intézményben a tankötelezettségikor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma. Ehhez minden szakmai és pedagógiai segítséget biztosít az intézmény. (Pl.: konzultációs lehetőség adott időpontokban, tankönyv, feladatlap differenciált, egyénre szabott összeállítás, könyvtár mindennapos igénybevételi lehetősége, stb.)
- Javulnak az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó – legalább 1-2%-os - mértékben. Ennek megvalósításához a pedagógusok modern, hatékony módszerek alkalmazásával, differenciált óravezetéssel, a tehetségek gondozásával, az alapkészségek fejlesztésével járulnak hozzá.
- A szülőkkel rendszeres, jó együttműködés alakul ki. Ehhez fontos a pontos információáramoltatás, a szülők, tanulók igényeinek rendszeres felmérése, figyelembe vétele.

17.3. Tartalma

17.3.1. Az iskolába való bekerülés előkészítése

17.3.1.1. Az óvodából az iskolába való átmenet segítése, szakmai együttműködés kialakítása az óvodával

Egyszer történik meg, és soha vissza nem hozható az a nagy pillanat, amikor a gyermek először lépi át az iskola küszöbét. Rajtunk pedagógusokon is sok múlik, hogy milyen lesz a pillanat, és milyen a folytatás. A siker érdekében együtt kell munkálkodni az óvónőknek, a szülőknek és a pedagógusoknak!

- **Kiemelt pedagógiai feladatok:**
  - A neveltségi hátrányok fokozatos csökkentése
  - Egészséges napirend és szokásrendszer kialakításával, a szocializáció fokozatos fejlesztése, az érzelmi - intelligencia növelése.
  - Beszédfejlesztés, az esetleges nyelvi hátrányok csökkentése.
  - Fejlesztő foglalkozások szervezése.
- **Őszi, tavaszi tennivalók:**
  - A leendő elsős tanítók meglátogatják a nagycsoportos óvodásokat.
  - Az óvodások is ellátogatnak az iskolába, ahol játékos formában megismerkednek az iskolával.
  - Mesedélelőtt szervezése az óvodában a tanítók részvételével.
  - Játékdélután, kirándulás szervezése (gyermeknap)

- A nagycsoportos szülők tájékoztatása az iskolai szokásrendszeréről. Beszélgetés, tanácsadás a szükséges taneszközökről.
- Nyíltnap szervezése, szülők meghívása az első osztályba.
- A tanterem díszítése.
- Az iskolai életbe való beilleszkedés segítése, a fokozatosság, a játékoság elveinek alkalmazásával, megfelelő iskolai környezetben (játsszósarok, szőnyeg, bútorzat).
- Az óvoda által elvégzett iskolaérettségi vizsgálat eredménye alapján differenciáltan kell a gyermekekkel való bánásmódot megválasztani, egyénre szabottan a fejlesztést megtervezni a hátrányok minél teljesebb leküzdéséért.
- Felelős: Óvodavezető, tagintézmény-vezető, IPR-vezető, leendő első osztályosokat tanító pedagógusok.

17.3.2. Heterogén osztályok kialakítása a jogszabályoknak megfelelően

[11/1994. MKM rend. 39/D és 39/E §]

Intézményünkben 1-1 évfolyamon általában 1 osztállyal dolgozunk, így nincs lehetőség nem heterogén osztályok szervezésére. Azokon az évfolyamokon, ahol 2 osztály indítására van lehetőségünk a jogszabályi előírásokat mindig betartjuk. (lásd 2. oldal: gyermekek és tanulók száma osztályonként)

17.3.3. Együttműködés - partnerségi kapcsolatok kiépítése

17.3.3.1. Együttműködés a szülői házzal

Az iskolahasználók legszélesebb autonómiáját biztosítja intézményünkben a Szülői Munkaközösség, amely a szülői véleménynyilvánítás hivatalos fóruma.

A szeptemberi szülői értekezleteken kerül sor az osztályonkénti két SZMK választmányi tagmegválasztására vagy megerősítésére, akik tagjaik közül megválasztják a vezetőséget.

Az SZMK elnökével a rendszeres kapcsolatot az iskolavezetés tartja.

Az SZMK választmányi ülésein az iskola igazgatója tájékoztatást ad az éves munkaterről, a szülőket, tanulókat érintő kérdésekről.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- *Családlátogatás:*

Személyes megbeszélésre ad lehetőséget a rendszeres családlátogatás. (Ez elsősorban az első és az ötödik osztályokban kerül előtérbe, mivel itt történik osztályfőnökváltás.) Természetesen minden alkalommal kell élni e lehetőséggel, amikor szükségesnek érezzük. Vigyázni kell azonban arra, hogy a szülők ne érezzék tolakodásnak, „vagyonfelmérő” látogatásnak.

Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Felelősök: osztályfőnökök

- *Szülői értekeztet:*

A szülőkkel való kapcsolattartás legegyszerűbb és leginkább bevált színtere a szülői értekeztet. Előtte minden alkalommal fogadóórán várjuk az érdeklődő szülőket.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az iskolai célokról, feladatokról, lehetőségekről, az országos és helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról,

neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,

- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az intézmény vezetői felé.

Felelősök: osztályfőnökök

- *Fogadó óra:*

A szülők és a pedagógusok személyes találkozása.

Feladata:

- biztosítani a szülőknek a gyermek neveltségi és tanulmányi előmenetelének figyelemmel kísérését - a törvényben előírtaknak megfelelően,
- egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, magatartási problémák, személyiségzavarok, stb.)

Felelősök: osztályfőnökök, szaktanárok

- *Nyílt napok:*

A nyílt tanítási napok célja, hogy az órákon tudják megfigyelni gyermeküket a szülők, illetve, hogy a tanári kérdéskultúrát, követelményt megfigyelhessék.

Feladata: biztosítani, hogy a szülők betekintést nyerjenek az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerjék meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjanak közvetlenül gyermekük és az osztályközösség iskolai életéről.

Felelős: tagintézmény-vezető

- *Családi nap*

Minden évben május utolsó péntekjén egy szórakoztató jellegű napot tartunk, amelyen tanárok, diákok és szüleik kötetlen formában játszanak, majd a napot a közösen elkészített vacsorával zárjuk.

Felelős: tagintézmény-vezető

- *Írásbeli tájékoztatás:*

Feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve különféle iskolai vagy osztályszintű programokról.

Felelősök: osztályfőnökök

- *Kötetlen beszélgetések:*

A szülőkkel való együttműködés jól megfigyelhető a tanításon kívüli rendezvényeken. Szívesen és aktívan vesznek részt a karácsonyi ünnepélyen, a farsangon, a gyermeknapon. A kötetlen beszélgetések nagyon alkalmasak arra, hogy a gyermekekről, családról, iskoláról is szót váltsunk.

- *Elégedettségi felmérések:*

Szükség van arra is, hogy a szülők rendszeresen véleményt nyilváníthassanak az iskolai életéről, munkáról. Ezért elengedhetetlen a szülők körében – két évente – az elégedettségi felmérést elvégezni, elemezni. Az ebben leírtakat figyelembe véve továbblépni, szükség esetén a pedagógiai program ide vonatkozó pontjait módosítani.

Felelős: minőségirányítási csoport vezetője

- *Közös előadások:*

Nagyobb hangsúlyt kell fordítani arra, hogy a szülőkkel közösen vegyenek részt a pedagógusok a mindenkit érintő, nevelési, pszichológiai előadásokon.

A hallottak közös feldolgozása, a gyakorlatban való hasznosítása javítja az egységes nevelési elvek alapján történő személyiségfejlesztést.

Feladat: minden tanév első szülői értekezletén a szülők igényeinek felmérése.

Felelősök: osztályfőnökök

A szülői értekezletek, a fogadóórák időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskolavezetéssel, a nevelőtestülettel, a tanuló osztályfőnökével. A szülők intézményünket anyagilag is támogatják és bekapcsolódnak a társadalmi munkaakciókba is.

17.3.3. 2. Együttműködés gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal

A gyermek fejlődésének minden hibája, a nevelődés minden hiányossága kiderül az általános iskolai oktatás-nevelés során, ezért a gyermekekért felelős pedagógus kötelessége, hogy jól ismerje növendékeit és környezetüket, azok fejlettségi és neveltségi szintjét. Sikerre az számíthat, aki előítéletek nélkül közelít gyermekhez, szülőhöz. A veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók feltérképezése minden tanév elején megtörténik, majd az okok folyamatos feltárása és a teendők megszervezése közös feladat.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- prevenció
- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok feltárása
- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megszüntetése

A gyermek és ifjúságvédelmi munka résztvevői:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Polgármesteri hivatal gyámügyi előadója
- Iskolánk ifjúságvédelmi felelőse
- Védőnő
- Osztályfőnökök

A gyermekvédelmi feladatrendszer szakaszai - a prevenció és a korrekció - egységes folyamatot képeznek.

Először is rendszeres családlátogatásokkal törekszünk pontosan felmérni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő tanulók élet – és munkakörülményeit, alapot szolgáltatva ezzel a továbbhaladás kedvezőbb alakítására. Ezeken a látogatásokon az osztályfőnök, az ifjúságvédelmi felelős és szükség esetén az önkormányzat gyámügyi előadója vesz részt.

Minden pedagógus fokozottan figyelemmel kíséri ezen tanulók iskolai előmenetelét, magatartását.

Egyéni beszélgetésekkel, a lehetőségekhez mért maximális segítségnyújtással törekszünk problémáik megoldására.

Az egészséges személyiségfejlesztés minél teljesebb megvalósítása érdekében az iskola szoros együttműködésben végzi gyermekvédelmi tevékenységét a gyermekjóléti szolgálattal. Lehetőség nyílik a pedagógusok és a területi gondozó rendszeres találkozására, a közösen megoldandó feladatok megbeszélésére. Ifjúságvédelmi felelősünk szükség szerint vesz részt esetmegbeszéléseken a Gyermekjóléti Szolgálat dolgozóival.

A tapasztalatokat egymás között megosztva segítik e fontos feladat maradéktalan ellátását. A Gyermekjóléti Szolgálat helyi dolgozója rendszeresen jellemzést kér az iskolai gyermekvédelmi felelőstől a naprakész információ érdekében.

Rendszeresen iskolába járás esetén is családlátogatás keretében győződünk meg a hiányzás okairól. Indokolatlan hiányzás esetén az osztályfőnök felszólítást küld a szülőnek, további igazolatlan hiányzás esetén a jegyzőnek.

A szociálisan rászoruló tanulóink részére étkezéshez, tankönyv- és tanszervásárláshoz, tanulmányi kiránduláshoz segílyt kérünk.

A tanulókat és a szülőket tájékoztatjuk azokról a lehetőségekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.

Felelős: tagintézmény-vezető, gyermek és ifjúságvédelmi felelős

17.3.3.3. Együttműködés az egészségügyi szervekkel

Az egészségügyi intézmények dolgozói közül az iskolaorvos és a védőnő rendszeresen végzik a tanulók vizsgálatát, szűrését.

Az iskolafogászati ellátást a fogszakorvos évi megállapodás alapján végzi, s előre egyeztetett időpontban szűri, kezeli a tanulókat.

Az iskolaorvos, a védőnő és a fogorvos is kérésre szívesen tart egészségügyi felvilágosító előadást, osztályfőnöki órát.

Felelős: tagintézmény-vezető-helyettes

17.3.3.4. Együttműködés a szakmai szolgálatokkal

• Nevelési Tanácsadó

Szoros munkatársi kapcsolatban állunk. Pedagógusaik – kérésünkre – elvégzik a tanulók vizsgálatát, s egyéni foglalkozásokat tartanak az arra rászorulóknak

• Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Kérésünkre elvégzi a beküldött tanulók vizsgálatát, javaslatot tesznek a tanulóval foglalkozó pedagógusoknak a bánásmód mikéntjére, elrendelik a különböző számonkérés alóli felmentéseket, a speciális oktatási formákat, az egyéni foglalkozási időkeretet.

Nyilatkoznak a tanuló után igényelhető normatíva formájáról. Szükség esetén kontrollvizsgálatra berendelik a tanulókat.

Felelős: tagintézmény-vezető

17.3.3.5. Együttműködés középfokú oktatási intézményekkel

Intézményünk rendszeres kapcsolatot tart azokkal a középfokú oktatási intézményekkel, melyek 8. osztályt befejező tanulóink továbbtanulását biztosítják.

Feladat:

- A továbbtanuló 8. osztályosok széleskörű tájékoztatása érdekében a középiskolák képviselőjének meghívása osztályfőnöki órára, szülői értekezletre.
- Tanítványainknak lehetővé tesszük a középiskolák által rendezett nyílt napon való részvételt.
- A megyei pályaválasztási kiállítást szervezett formában látogatják meg 7-8. osztályos tanulóink, ahol a megye középiskolái képviseltetik magukat, mutatkoznak be leendő tanulóinknak és szüleiknek.

Felelős: pályaválasztási felelős

- Együttműködés középiskolákkal a „tehetséggondozó középiskola” pályázat megvalósításában.

Felelős: tagintézmény-vezető

- Az intézményi minőségirányítási programnak megfelelően kérdőíves felmérés segítségével tájékozódunk a tanulók beilleszkedéséről.
- A továbbtanuló gyermekek eredményeinek visszajelzése alapján felmérés az összesítő adatok elemzése, megfelelő konzekvenciák levonása, szükség esetén a helyi tantervek kiegészítése.

Felelős: tagintézmény-vezető

17.3.3.6. együttműködés a civil szervezetekkel

Intézményünk rendszeres kapcsolatot tart és keres azokkal a civil szervezetekkel, amelyek iskolánk működését segítik:

- tanulmányi és sportversenyek szervezésével, támogatásával,
- tanulmányi kirándulások támogatásával,
- év végi és év közbeni jutalmazásokkal,
- szabadidős programok szervezésével stb.

Ezek a következők:

- Csanyteleki Nagycsaládos Egyesület
- Csanyteleki Diák és Szenior Sportegyesület
- Csanyteleki Polgárőr Egyesület
- Csanyteleki Rekreációs Egyesület
- Európai Csanytelekért Alapítvány

A kapcsolattartásért, együttműködésért felelős a tagintézmény-vezető.

17.3.4. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok, programelemek

17.3.4.1. Az önálló tanulást segítő fejlesztés

17.3.4.1.1. Tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok

- **Olvasás és írástanítás**

Az általános iskolai oktatás egyik legfontosabb alapeleme az olvasás és írástanítás.

Ehhez felhasználjuk Meixner Ildikó: JÁTÉKHÁZ című könyvét.

Emellett az első osztályban sok időt fordítunk a fejlesztésre, a beszédszervek mozgásának tudatosítására (szájmozgás, a hangszalagok rezgése a nyelv mozgása).

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a szókincsfejlesztés tárgyakkal, képekkel történik, egyre magasabb nyelvi szinten.

A betűtanítás fő elve a hármasszociáció kialakítása: a hang akusztikus képe, a betű vizuális képe, a hang beszédmotoros emlékképe. A betűtanítás sorrendjével a homogén gátlás nem alakul ki. A szótagsorok, szópárok olvasásának állandó gyakorlása megszünteti az olvasás technikai problémáit, pontossá, egyenletes ritmusúvá teszi az olvasást.

Az olvasási programunkhoz késleltetett írástanítás kapcsolódik. A tétírányok sokoldalú gyakorlása után, a betűelemek elsajátítása következik. Az alapos előkészítő munka után az írás technikai (fiziológiai) problémát nem okoz.

Feladat: Elsődleges célunk, hogy – a helyi sajátosságokat figyelembe véve – a műveltségbeli, valamint a nyelvi hátrányokat mielőbbi hatékony fejlesztő munkával csökkentjük, s tanulóinkat alkalmassá tegyük az olvasás- és írástanulásra, valamint játékos módszer alkalmazásával a pszichológiai gátakat feloldjuk.

Felelős: elsős tanító

- **Egyéni órák**

- 1.-4. évfolyamon az alapkészségek és ismeretek elsajátítására osztályonként heti két óra (a pedagógus döntése alapján a részvétel kötelező)
- 5.-8. évfolyamon magyar nyelv és irodalom, illetve matematika tantárgykból az olvasás, szövegértés és a matematikai eszköztudás előmozdítása érdekében osztályonként heti egy-egy óra (a pedagógus döntése alapján a részvétel kötelező).

Feladat: a lemaradó tanulók felzárkóztatása, meglévő hátrányaik csökkentése, továbbhaladási esélyeik növelése

Felelős: magyart és matematikát oktató pedagógusok

- **Fejlesztő foglalkozások**

- Enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált képzése (a 2/2005.(III.1.) OM rendelet 2. számú mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelve alapján készült 5/2006. (VII.27.) OKM rendelet 1. számú mellékletének felhasználásával.
Évfolyamonként minimum heti 3-4 óra/tanuló létszámtól és a fogyatékoság jellegétől, súlyától függően összevonással a közismereti tárgyak oktatásának segítésére. (maximum 8 fő/csoport)
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztő foglalkoztatása (diszlexia, diszkalkulia stb.) a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.
Évfolyamonként minimum heti 3-4 óra/tanuló létszámtól és a tanulási zavar jellegétől, súlyától függően összevonással (maximum 8 fő/csoport)
- Logopédiai foglalkozás a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.
- Gyógytestnevelés a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett. (Közoktatási törvény 52.§ (8))
- Iskolapszichológia a nevelési tanácsadóval kötött megállapodás szerint és a nevelési tanácsadó ellenőrzése mellett.

Feladat: a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott, a testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése, prevenciója, rehabilitációja, rehabilitációja.

Felelős: „fejlesztő pedagógusok”

- **Szülői fórum**

A diákönkormányzat bevonásával legalább évente kétszer egy „fórumot” indítunk el, ahol – esetleg külsős előadó bevonásával - diákok, tanárok és szülők együtt beszélgetnek tanulásról, nevelésről. Ahol a szülőket esetleg megtaníthatjuk arra, hogyan lehet együtt tanulni a gyerekekkel, tanulás-módszertani, pszichológiai ismereteket adunk át nekik, módszertani tanácsokkal látjuk el őket (például hogyan lehet memóriát, logikai gondolkodást stb. fejleszteni).

17.3.4.1.2. A tanulók önálló – életkornak megfelelő – kreatív tevékenységére épülő foglalkozások

- **Tanórai foglalkozások keretében**

A magasabb osztályokban a tanórák anyagától függően az alkalmazott individualizált foglalkoztatás lehetőséget biztosít a tanulók önálló alkotótevékenységének kibontakoztatására, az egyéni képességek alkotó megjelenítésére.

Hangsúlyozottan valósítható meg a rajz és vizuális kultúra, a technika tantárgyak óráin, de a magyar fogalmazások, az irodalmi alkotások elemzése, megjelenítése rajzban, drámapedagógiai feldolgozásban ugyanúgy lehetőséget biztosít a kreativitásra, mint a matematikai feladatok sokoldalú, egyéni megoldásai.

Az önálló ismeretszerzésre nevelés leghatékonyabb módszere a kellő motiválás, a sikeres alkotások, produkciók elismerése, a dicséret.

Feladat: Egyéni segítségnyújtás, odafigyelés, fejlődés figyelemmel kísérése.

Felelősök: tanítók, szaktanárok

- **Otthoni kutatómunka során**

A történelem, magyar, természetismereti tantárgyak házi kutatómunkákra épülő beszámolóit, környezetismereti gyűjtőmunka, a különböző kiselőadásokra való felkészülés szintén az önálló ismeretszerzés egyik formája. Ehhez a hátrányos és halmozottan

hátrányos helyzetű tanulóknak az iskolai könyvtárban rendelkezésre álló szakirodalom hozzáférhetővé tételével, az informatika szaktanterem délutáni használatának biztosításával adjuk meg a megfelelő segítséget. A nevelői útmutatások, a nyomtatási és fénymásolási lehetőség ingyenes biztosításával segítjük a hátrányos helyzetű tanulók ez irányú tevékenységét.

Feladat: Érdeklődési kör szélesítése a motiváció hatásos alkalmazásával. Egyénre szabott segítségnyújtás a minél igényesebb, színvonalasabb produktumok előállítására érdekében.

Felelősök: tanítók, szaktanárok

- **Napközis foglalkozások keretében**

Elsősorban az 1-4. osztály tanulóinak biztosított a napközis foglalkozás keretében a különböző szabadidős tevékenységek alkalmával az önálló, alkotó tevékenykedtetés.

A kézműves és egyéb szabadidős foglalkozások az éves programban megtervezetten kapnak szerepet a gyermekek foglalkoztatásában. A tanév rendjéhez és az évszakokhoz igazodva, az ünnepek köré csoportosított, szélesebb nyilvánosságnak is helyet adó foglalkozások az egyéni önmegvalósításra is lehetőséget teremtenek.

A tanulók munkáiból készült kiállítás jól szolgálja a motivációt, ösztönöz jobb, tökéletesebb alkotásra. A munkadarabok elkészítéséhez szükséges anyagokat, eszközöket az iskola biztosítja.

Feladat: A foglalkozások színesítése, az önmegvalósítás segítése az egyéni alkotásokban. A színvonal fokozatos emelése.

Felelősök: napközis nevelők

- **Szakkörök**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja.

Iskolánk különösen az informatika és a fotó-média szakkörök működését támogatja. Mindegyik szakkör indításáról- a felmerülő igényeknek és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével- minden tanév elején az iskola igazgatósága dönt (szervezésük legalább 10 tanuló jelentkezése esetén indokolt)

Feladat: tehetséggondozás, a gyermekek sokoldalú fejlesztése

Felelős: szakkört vezető pedagógus

- **Diákönkormányzat által szervezett foglalkozások**

Iskolánk az éves munkatervében a diákönkormányzattal egyeztetve rendszeresen szervez az ünnepek köré csoportosított kézműves napokat (karácsony, húsvét). Ezekre a foglalkozásokon a különböző technikák elsajátításával, szakember irányításával valósíthatják meg egyéni ötleteiket a résztvevők. A rendezvények költségeit pályázatokkal teremtjük elő.

Feladat:

- Az önálló tanulást, kreativitást fejlesztő iskolai programok skálájának szélesítése, a programokon való teljes részvétel biztosítása.
- Évenkénti igényfelmérés elvégzése (szeptember).
- Az iskolai rendezvények sikeréről tanév végi elégedettségi vizsgálat a tanulóknak és a szülők körében.

Felelősök: diákönkormányzatot segítő pedagógus, tagintézmény-vezető

17.3.5. Eszközjellelű kompetenciák fejlesztése

17.3.5.1. Tantárgyi képességfejlesztő programok

- **Tehetséggondozó foglalkozások**

Ismeretes, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók között ugyanúgy számos gyermek emelkedik ki valamely területen kimagasló képességével, melynek

gondozása, ápolása fontos feladata minden pedagógusnak Iskolánkban ez előzetes igényfelmérések után alapvetően négy területen indítottunk el tehetséggondozó foglalkozásokat:

- Informatika: órarendben csoportbontással, órarenden kívül heti 1-2 óra.
- Angol nyelv: 5-8. évfolyamon órarenden kívül heti 1-1 óra.
- Magyar nyelv és irodalom: 5-8. évfolyamon az olvasás, szövegértés, nyelvhasználat fejlesztése érdekében heti egy óra.
- Matematika: 5-8. évfolyamon a matematikai eszköztudás fejlesztése érdekében heti egy óra.

Feladat:

- a foglalkozásokon való részvétel biztosítása,
- a foglalkozások célrendszerének felállítása,
- a foglalkozások sikerességének elemzése év végén.

Felelősök: a foglalkozásokat vezető pedagógusok

• **Tanulmányi versenyek**

A tanulási képességek terén a különböző versenyekre való felkészülés, felkészítés teljes mértékben ingyenes tanulóink részére. A különböző többletfoglalkozások mellett a jól felszerelt szakkönyvtár és az ingyenes internet használat is segíti a felkészülést.

A versenyek nevezési díját és a tanulók utaztatását az iskolai költségvetésből biztosítjuk.

Feladat:

- A tehetséggondozó versenyeken való részvétel minél teljesebb biztosítása (szakmai felkészítés, anyagi támogatás).
- Versenyeredmények éves elemzése.

Felelősök: szaktanárok

17.3.5.2. Komplex művészeti programok

Iskolánkban a személyiség fejlődését azzal is segítjük, hogy az érdeklődő tanulók számára művészeti iskolák bevonásával lehetőséget adunk különböző művészeti tevékenységekre:

• **Zeneművészet:**

A Múzsza Alapfokú Művészetoktatási Intézmény zenei előképző, szolfézs, zongora és hegedű tanszakokat indít.

• **Táncművészet:**

A Classic Alapfokú Művészetoktatási Intézmény társastáncokat oktat.

• **Képzőművészet:**

A Múzsza Alapfokú Művészetoktatási Intézmény kézműves foglalkozásokat tart.

A művészeti oktatás valamennyi formája csoportokban történik, épít a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, figyelembe veszi életkori sajátosságait, s így gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja, formálja személyiségüket.

Mindkét művészeti iskola önálló szervezeti formában működik, de iskolánk helyet biztosít a működésükhöz és az általuk nyújtott pedagógiai szolgáltatásokat lehetőség szerint felhasználjuk az oda nem járó tanulókat illetően is.

Feladat: A művészetoktatás fenntartása, népszerűsítése

Felelősök: A művészeteket oktató tanárok

17.3.6. Szociális kompetenciák fejlesztése

17.3.6.1. Mentálhigiénés programok

A rohamosan változó szociális körülmények, a családok nagy részének romló anyagi

helyzete, a létbizonytalanság, a munkanélküliség egyre szélesedő skálája ellentmondásos helyzeteket teremt a családok között és a családon belül is, s mindez egyben a gyermekek magárahagyatottságát is hozza maga után. A nagyon korán önállósodó kisgyermeknél a szülői felügyelet lazulása a mentálhigiénés szokások kialakulását negatívan befolyásolja.

A rendszeres tisztálkodás mellett az egészséges táplálkozás is csorbát szenved. Gyakori a reggeli nélkül iskolába érkező tanuló. A divat már az általános iskolás gyermekek öltözködésében is megmutatkozik, mely gyakran az egészségtelen ruházat és cipő viselését eredményezi.

Feladatunknak tekintjük az egészséges életmód kialakítására nevelést, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzését.

Felelősök: osztályfőnökök, gyermek és ifjúságvédelmi felelős, tagintézmény-vezető

Programunk az alábbiakból épül fel:

- **Egészségét szervezése minden évben**

Felelőse: Éves munkaterv alapján

Témája:

- Egészséges táplálkozás – főzés, ételbemutatók, biotermékek stb.
- Káros szenvedélyek
- Testápolás, szépségápolás - kozmetikai, fodrászati bemutató
- Mozgáskultúra – aerobic

- **Osztályfőnöki órák a mentálhigiénés témák feldolgozására**

Felelősök: osztályfőnökök

- **Komplex egészségnevelési program megvalósítása a tanév során főként az egészségtan tantárgy keretében az alábbi témakörökben:**

- A mozgás és a személyi higiéné
- A táplálkozás
- Az emberi szexualitás
- Családi élet és kapcsolatok
- Biztonság megőrzése – elsősegélynyújtás
- Veszélyes anyagok –drog, alkohol, dohányzás
- A környezet – környezetvédelem

Felelőse: éves munkaterv alapján – programot vezető pedagógus

17.3.6.2. Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

A gyermekek és a szülők bevonásával, közösen szervezett és rendezett programok igénylik az egyedi, ötletes megoldásokat, az önálló munkát, ill. csoportos együttműködést (integráció):

- Farsang
- Családi nap
- Iskolabál
- Erdei iskola
  - Osztálykirándulások
  - Különböző túrák
  - A felsős napközi által szervezett programok (mozi, vadaspark, fürdő, színházlátogatás)

Ezen programok kötetlen tevékenységei segítik közelebb hozni egymáshoz szülőt, diákot és pedagógust.

Feladat:

- Az iskolai programok skálájának szélesítése, a programokon való teljes részvétel biztosítása.
- Évenkénti igényfelmérés elvégzése (szeptember).
- Az iskolai rendezvények sikeréről tanév végi elégedettségi vizsgálat a tanulók és a szülők körében.

Felelős: diákönkormányzatot segítő pedagógus, tagintézmény-vezető

17.3.7. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

17.3.7.1. Mentori rendszer működtetése

A mentor az a tanár, akinek kulcsfontosságú szerepe van az iskola és a szülők közötti kapcsolattartásban. A szülővel folytatott négyszemközti beszélgetések során tájékoztatást ad a tanuló iskolai fejlődéséről és általában az iskolával kapcsolatos pedagógiai kérdésekről. Rendszeresen tájékoztatja az iskolavezetést a szülők véleményéről, kérdéseiről és javaslatairól. Olyan segítő, pártfogó, aki a gyermek iskolai kapcsolatrendszerének működtetését segíti, tanórai és tanórán kívüli tevékenységében tanácsadóként, segítőként a tanuló mellett áll.

Intézményünk a község egyetlen (kis)iskolája. Előnyei közé tartozik többek között a teljes körű személyes ismeretség. Minden pedagógus minden gyermeket személyesen ismer és viszont, s ez nem csak a név szerinti ismeretet jelenti, hanem a személyiség és a szociális környezet megnyugtató, reális és pontos ismeretét. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az osztályfőnök minden osztályban betöltse a mentor szerepét. Ez eddig is így működött, különösebb változtatásra ezen a területen nincs szükség.

Kiemelt szerepe lesz ezt követően is az osztályfőnöknek, aki a személyiségfejlődés állandó nyomon követésekor támogató, segítő véleménynyilvánítással, személyes ráhatással végzi oktató-nevelő munkáját. Szükség szerint tájékoztatja a gyermekeket tanító pedagógusokat, közvetíti a tantestület, az iskolavezetés, a szülők és a gyermekek között.

A rendszer eredményes működtetésének feltétele azonban az abszolút bizalom, melyet a pedagógus - gyermek - szülő együttesen teremthet meg.

17.3.7.2. Művészeti körök

Intézményünkben pedagógus irányításával két művészeti csoport működik:

- **Énekkar (4-8. osztály)**, mely az énekelni szerető gyermekeknek ad lehetőséget az ének nyújtotta élmény átélésére, a különböző iskolai rendezvényeken való szereplésre, a bemutatókon, kulturális seregszemléken való részvételre. A közösség építő ereje, az együtténeklés csak pozitív hatással lehet a gyermekek személyiségfejlődésére.
- **Diákszínházi játékos (5-8. osztály)**, mely színházkultúra iránt fogékony gyermekeknek ad lehetőséget képességeik kibontakoztatására.

Mindkettő sok-sok ismeretet nyújt a résztvevőknek, sikerélményhez juttatja a gyermekeket a szereplések alkalmával, viselkedéskultúrát tanít, a szabadidő hasznos eltöltését biztosítja, a jó hangulatú foglalkozások oldják a feszültséget, kiegyensúlyozottá teszik a személyiséget.

17.3.8. Az integrációt segítő módszertani elemek

Az oktató-nevelő munka hatékonyságát befolyásoló tényezők egyike a tanítás-tanulás során alkalmazott módszerek. A különböző adottságú, képességű, készségi szintű, motiváltságú tanulókkal való eredményes foglalkozás különböző eljárást, különböző módszert igényel.

Akiknek különböző a munkához (tanuláshoz) való viszonya, különböző a képességbeli vagy

fiziológiai terhelhetősége, azok elé más-más célt kell kitűznünk, más-más feladatokkal lehet egyéni teljesítményük szintjét a legjobban emelni. A szociokulturális hátrányok enyhítésére csak az egyénre szabott, minden körülményt és adottságot figyelembe vevő sajátos módszer lehet eredményes. A gyermek, a helyzet, a feladat és természetesen a pedagógus személyisége is befolyásoló tényező az eredményes és hatékony módszerek kiválasztásában. Nem lehet csupán egyetlen módszert kiemelni az alkalmazható módszerek széles skálájáról.

Fontos megemlíteni, hogy a módszerek sokszínűségében válogatva a nevelő mindig a leghatékonyabbnak vélt, a fejlesztést legjobban szolgáló módszert kell, hogy válassza.

Az eredményes képességfejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás a következetesen vezetett tanítási órákon alapszik. A tanulás korszerű felfogásmódjának jellemző vonása a motiváció, az érzelmi szféra fontosságának figyelembevétele.

A személyiségfejlesztést, az oktató-nevelő munka hatékonyságát kedvezően befolyásolják:

- Az érdekes, élményszerű foglalkozások, ahol a gyermekek örömmel vesznek részt, s érzik, hogy valamivel gazdagodtak, többet tudnak.
- A felfedezés izgalma, a sikeres problémamegoldás, az eredményes munka tudata, amely a tanulók tevékenységének legfőbb indítéka kell, hogy legyen.
- Az önálló problémamegoldó gondolkodás kialakítása.
- A tevékenykedés. Az, hogy a megoldási módszereket lehetőleg a tanulók fedezzék fel.

Ha az iskolai élet úgy van megszervezve, hogy illeszkedik minden tanuló fejlődési sajátosságaihoz, akkor természetesen a tehetséges gyermek, de a felzárkóztatásra szoruló is megtalálja benne a helyét.

Az integrációt segítő módszertani elemek közül kiemeljük az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezést. Meg kell azonban említeni, hogy a kooperatív tanulásszervezés, a gyakran alkalmazott csoportmunka, az érdekes és sokszínű drámapedagógia is előfordul a pedagógusok tanítási gyakorlatában, sőt a projektmódszert is igyekszünk meghonosítani.

17.3.8.1. Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés

Intézményünkben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő módszertani elemek leghatékonyabb formája a differenciált tanulásszervezés.

E módszer minden tantárgy tanítása során alkalmazható, de leginkább a matematika és a magyar nyelv és irodalom tanításában nélkülözhetetlen, hiszen tanulóink képességei, ismeretei ezen a téren mutatják a legnagyobb különbséget.

A legeredményesebb tanulási módszer, amikor a tanulni szándékozó egyéni munkával, tapasztalati úton, próbálkozással, korábbi ismereteinek felhasználásával, újraszervezésével vagy analógia alapján igyekszik megtalálni a kitűzött probléma helyes megoldását, amelyhez a pedagógus folyamatos, személyre szóló segítséget nyújt.

A differenciált tanulásszervezési módszer, a változatos tanítási-tanulási stratégia, a különböző képességű tanulók ismeretszintjéhez igazodó, különböző nehézségi fokozatú feladatok kitűzését, különböző tanulóknak ugyanazon feladat megoldásához különböző időtartam biztosítását, sokfajta egyéb didaktikai fogás alkalmazását jelenti.

A módszer alkalmazásának célja a problémamegoldó képesség, ítélőképesség, találékonyság, rugalmasság, stb. tulajdonságok fejlesztése, a megfelelő, legoptimálisabb terheléssel.

Megvalósításában törekedni kell arra, hogy minden tanuló megtalálja a felkészültségéhez szükséges, az igény szintjéhez igazodó feladatsort.

A differenciálás kiterjed a:

- Különböző nehézségű feladatok kitűzésére,
- Az eszközhasználat mértékére,

- A feladatmegoldáshoz rendelkezésre álló időkeret meghatározására,
- Az alternatív utak kiválasztására, alkalmazására,
- Az önállóság szintje szerinti differenciálásra.

A differenciált tanulásszervezésben az egyes tanulók fejlettségéhez, fejlesztéséhez igazodó feladatok leggyakoribb típusai:

- Ismerethiányok miatt szükséges ismeretpótló,
- Egyes ismeretekben bizonytalan tanulók megerősítését célzó,
- Az alkalmazásban járatlanok számára gyakorlást biztosító,
- Az önállótanabbak részére tanulási módszereket alakító,
- A tehetségesebbek részére továbbfejlesztő hatást biztosító változatok.

Az egyéni bánásmód alkalmazásának pedagógiai stratégiája olyan nevelői magatartást követel, amely valamennyi tanuló személyiségének ismeretében az egyes tanuló szempontjából a leghatékonyabb pedagógiai eljárás alkalmazását kívánja meg.

17.3.9. Műhelymunka – tanári együttműködés formái

17.3.9.1. Értékelő esetmegbeszélések

Az iskolavezetés és az osztályfőnökök (mentorok) egyik alapvető feladata, hogy figyelemmel kísérjék a tanulók személyiségének fejlődését. Ezért évente legalább háromszor értékelő esetmegbeszéléseket tartunk, melynek célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók személyiségfejlesztése.

Ennek érdekében fontos, hogy az osztályfőnök (mentor) naprakész információval rendelkezzen a tanuló szociális, érzelmi helyzetéről (beszélgetőkör, tartalmas, őszinte kapcsolat kialakítása a családsegítő szolgálattal, a gyermekvédelmi felelőssel).

Lényeges, hogy az esetmegbeszéléseken őszintén a problémák valódi okának feltárására törekedjünk, s a lehetséges megoldási módok közül igyekezzünk mindig a leghatékonyabb módszert kiválasztani, amely a tanuló személyiségének leginkább megfelel.

Az értékelő esetmegbeszélések, valamint a gyermeki személyiségben történt változásokat az egyéni fejlődési naplóba rögzítjük.

17.3.10. Háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei

17.3.10.1. Szöveges értékelés – árnyalt értékelés, egyéni fejlődési napló

A 4. pontban részletesen leírt értékelő esetmegbeszélések alkalmat adnak arra, hogy a gyermekek fejlődését segítő értékelő vélemény kardinális részeit a megadott szempontok szerint rögzítse, valamint a tanulóval menet közben történt jelentős eseményeket feljegyezze az osztályfőnök (mentor).

A gyermeki személyiség jellemzéséhez egységesen elfogadott szempontrendszer kidolgozására van szükség, melynek elemei a következők:

- Helyzetfelmérés (tanulás iránti attitűd, tanulási stílus, énkép, interperszonális készségek, tanulási képességek, szociabilitás, viselkedési kultúra, emocionális tényezők)
- A tanuló szöveges jellemzése (Szociokulturális helyzet, tanulmányi eredmény és szorgalom, magatartás és közösségben elfoglalt hely, egyéniség és jellem, tanórán kívüli programokon, szabadidős tevékenységeken való részvétel)
- Fejlesztendő területek
- Fejlesztési terv (módszer, eszköz, idő, hely, eredmény)
- A mentori munka dokumentálása (cél, módszer, eszköz, eredmény)
- Értékelés háromhavonta (tanulmányi eredmény és szorgalom, különböző mérések eredményei, fejlesztő munka, egyéniség és jellem, közösségben elfoglalt hely és

magatartás, tanórán kívüli programokon, szabadidős tevékenységeken való részvétel és vállalt célok alapján)

A nevelőtestület véleménye alapján elkészített háromhavonkénti összegző értékelést a szülővel megbeszéli az osztályfőnök, s az egyéni fejlődési naplóba csak a véleményegyeztetés után kerül dokumentálásra az értékelés.

17.3.11. Multikulturális tartalmak

17.3.11.1. Multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban

Intézményünkben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók között cigány nemzetiségű gyermekek is vannak, ezért fontosnak tartjuk, hogy az egyes tantárgyak tananyagában a cigány kultúra elemei is megjelenjenek. Az alábbiakban azokat a tantárgyakat emeljük ki, amelyekbe beépülhet a cigány kultúra és hagyományok megismerése, ápolása.

Feladat: A tanmenetekben részletesen kell megjelölni a témakörökhöz kapcsolható cigány kultúra elemeit.

Felelősök: a felsorolt tantárgyakat tanító pedagógusok

- **Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam**

A cigányok Észak-Indiából származó világszerte élő europid nép. A cigányok romának (jelentése férfi) nevezik magukat. A nem cigányokat pejoratív gádzsó szóval illetik (jelentése paraszt, bugris, barbár). Oláh cigány a magyarországi cigányok romani anyanyelvű etnikai csoportja. Megkülönböztetünk még magyar anyanyelvű cigányokat, valamint „beás” román anyanyelvű cigányokat. E három csoport zárt, a csoportok közötti társadalmi kapcsolatok minimálisak.

A legutóbbi ideig nincsenek írott irodalmi alkotásaik. A cigány nyelvnek nincs írásbelisége. Oka az analfabétizmus, és az, hogy vonakodtak ősi kultúrájuk zárt belső világának feltárásától.

A tanulók személyiségfejlesztése során fontos, hogy más népcsoportok hagyományával is megismerkedjenek.

Erre adnak lehetőséget a cigány mondókák, versek, mesék, szólások, közmondások, állandósult szókapcsolatok csakúgy, mint a mondák, mesék, elbeszélések ismétlődő motívumai: teremtéstörténet, család, barátság, ünnepek, babonák stb.

Ma már műköltészetük jelentős alkotói (Bari Károly) segítenek értékeik megőrzésében.

- **Környezetismeret, természetismeret, egészségtan 1-6. évfolyam**

A tanulócsoporthoz tartozó munkák során alakul ki a gyerekekben a többiekkel való együttműködési készség, a problémák közös megbeszélése és megoldás iránti igény. A cigányok más kultúráktól eltérő hagyományai különösen nagy figyelmet igényel az alábbi témákban:

- Család
- Ünneplés a családban
- Munkamegosztás a családban
- Családtagok nevei, rokoni kapcsolatok
- Vendégségbe megyünk
- Vendégek jönnek
- Foglalkozások: lókereskedő, rézműves, edényfoltozó, sátoros, halász, kosárfonó, kereskedő stb.
- Táplálkozási szokások
- Évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, hagyományok, romaszokások
- Időjáráshoz kapcsolódó cigányszokások

- **Rajz 1-8. évfolyam**

A vizuális kultúra a látható, érzékelhető és a képzeletben megjelenő képi világgal, s annak az alkotásokban való kivetülésével foglalkozik.

E tantárgy tanítása évfolyamonként más és más témákat adva lehetővé teszi a cigányok hagyományainak, szokásainak, művészetének megismerését.

Tanulóink megismerik e népcsoport elvont jeleit, szimbólumait, művészetét, felismerik különbségeit, így tájékozottsággal bírnak kultúrájukról, s tiszteletben tartják azt.

A feladatok egyénre szabottak, a technikák választhatók.

A cigányok foglalkozásai között találunk kosárfonókat, seprűkészítőket, rézműveseket, kézműipari termékeket előállító tevékenységeket. A meseillusztrációk során mesegyűjteményeikből válogatunk, az öltözködés, ruhatervezés során felhasználjuk hagyományos szín és formavilágukat, ajándék, játék, és dísz tárgyak készítésekor is a hagyományos technikákból építkezünk.

- **Hon- és népismeret 5-6. évfolyam**

Ez az a tantárgy, amelybe leginkább beépíthetők az etnikai ismeretek a háztól kiindulva az évszakonkénti munkákon keresztül a jeles napokig, a népviseletektől a jellegzetes ételeken keresztül a faluban lévő társadalmi kapcsolatokig.

Például a házak jellemzőinél, megbeszélhetjük a cigányok vándorló életmódját, illetve lakásaik jellemzőit, a népszokásoknál a cigányok szokásait, ünnepeit, hiedelmeit, a magyar népviseletnél a cigány viselet jellegzetességeit, a paraszti munkáknál a cigány mesterségeket stb.

- **Történelem 5-8. évfolyam**

A tantárgy egésze multikulturális tartalmakat hordoz magában, hiszen nemcsak magyar, hanem egyetemes történelmet is oktatunk. Nyilván itt is a nemzetiségek közül a cigány kisebbség kultúrájának integrálásáról kell, hogy szó essen. Több lehetőség is adódik erre a tantárgyon belül.

- Legelőször az ókor tanulásakor, amikor Indiáról tanulunk. Itt megbeszéljük a cigány nép származását, indiai kötődését.
- Vándorlásukat a magyar nép vándorlásakor tárgyaljuk, az eseményeket párhuzamba vonva, az időbeli eltéréseket hangsúlyozva.
- A középkori falusi és városi élet mindennapjait bemutató leckéknél térhetünk ki a cigányság társadalomban betöltött szerepére, vándorló életmódjukra, a mesteremberek, lókupecsek, jósnők, kártyavető kántósok életére.
- A 1848/49-es szabadságharc idejéből ránk maradt történetek, katonai névsorok bizonyítják, hogy más nemzetiségű honvédek is harcoltak a magyar szabadságért, így cigányok is.
- Szinte állandóan tanulmányozzuk Magyarország nemzetiségi viszonyait, így a cigány népesség növekedését is figyelemmel kísérhetjük.
- Megvitatjuk a nemzetiségek törekvéseit az önállóságra, egészen eljutva a XX. századi fajelmélet, fajgyűlölet kérdéséig, a hitleri cigányelméletig. Itt lehetőség van arra, hogy megbeszéljük, megtanítsuk a gyerekeket a másik nemzetiségű embernek, kultúrájának, hagyományainak, értékeinek tiszteletére. Arra, hogy minden ember értékes, függetlenül a nemzetiségi hovatartozásától.

- **Ének-zene 5-8. évfolyam**

A népdalok, a népzene tanulásakor kiváló lehetőség nyílik a multikulturális elemek megjelenítésére, hiszen amikor a magyar népdalok mellett lengyel, horvát, olasz, német, francia, szerb, szlovén és cigány népdalokat tanulunk, akkor feltétlenül kell beszélni a dal tartalmáról, a nép kultúrájáról, hagyományairól, életéről, szokásairól.

- **Technika 5-8. évfolyam**

A leánytechnika tantárgynál két olyan fejezet van, ahol a cigány kultúra bevihető. Az

egyik a hímzés és kézimunka, a másik a főzés.

A kézimunkánál érdemes összehasonlítani a cigány és a magyar színvilágot, ami rendkívül eltérő. (Meg lehet nézni, hogy az öltések közül, melyek azok, amit gyakran használnak, a kendő fontosságát, amit hímzéssel díszítenek, a lakásdíszítő textíliák eltérő technikáját, színeit, alkalmazási területeit)

A főzésnél el lehet készíteni a magyar jellegzetes ételek mellett legalább egy cigány ételt is. (pl. cigánykenyeret). Meg lehet beszélni az ünnepek jellegzetes ételeit, étkezési szokásait.

Mivel a cigány kultúrában fontos helyet foglal el a kosárfonás, ezért szabadon választott témaként be lehet építeni a tanmenetbe. (Az igazi az, amikor egy cigány tanuló tanítja meg vesszőt fonni a többieket)

- **Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam**

A multikulturális tartalmak beépítésére több lehetőség is adódik a tantárgyon belül:

- A magyar nyelv eredetének (nyelvrokonság) megismerése mellett a cigány nép eredetének, nyelvének megismerése.
- A magyar népmesékkel párhuzamosan a cigány mesékből válogatás, a mesélési szokások összehasonlítása.
- A magyar nyelv kézikönyvein (értelmező kéziszótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, lexikonok, enciklopédiák) kívül a cigány szótárak használatának megtanulása.
- A tantervi követelményekben szereplő költők, írók művei mellett válogatás a cigány prózai és költői alkotásokból (Bari Károly versei, Orsós Jakab novellái)
- A magyar Himnuszon kívül ismerjék és tanulják meg a kisebbségiek Himnusát is a tanulók.
- A kommunikációs készségek (szövegértési, szövegalkotási, helyesírási) kialakítása.

17.3.12. Továbbhaladás feltételeinek biztosítása

17.3.12.1. Továbbtanulásra felkészítő program

Nagyon fontos az integrációs programban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, a lehetőségekkel való minél szélesebb körű megismertetés. Kiemelt feladat még, hogy az általános iskolai felkészítő, felzárkóztató és tehetséggondozó munka eredményeként el tudják végezni a 8. osztályt, továbbá a 9. évfolyamon képességeiknek megfelelően teljesítsenek.

Ezen családok többsége – anyagi helyzetükből kifolyólag - nem tudja gyermekének biztosítani a különórákra járást, így az egyenlő esélyekhez való hozzáférést csak biztos általános iskolai alapokkal kaphatják meg.

A vélt, vagy valódi hátrányok leküzdése legyen a cél, ne a problémák előli elmenekülés! Szeretnénk, ha tanulóink rendszeresen járnának iskolába, sikeresen befejeznék a választott középiskolát (ehhez szükség esetén a gyermekjóléti szolgálat segítségét is igénybe vesszük). A nagyfokú szociális hátrányokkal induló gyermekek esetében komoly eredménynek számítana, ha legalább a kötelezően beiskolázó középfokú intézményben érdeklődésüknek megfelelő tagozaton tanulnának, s jó szakmunkásként kerülnének ki. Az csak távlati célunk lehet, hogy más középfokú intézménybe is felvételt nyerjenek.

- **Feladatok:**

- Törekedni kell arra, hogy a tanulók a képességeiknek leginkább megfelelő középiskolát válasszák! Ezért a felsőben – különösen a hetedik osztálytól - az

osztályfőnöki órákon meg kell ismertetni a tanulókat a középiskolák típusaival, az egyes típusok által kínált lehetőségekkel, s pályorientációs foglalkozásokat kell tartani.

- Szorosabb együttműködés kialakítása szükséges a diákok által választott középiskolákkal (meghívott pályaválasztási felelősök tájékoztatói a 8. évfolyamon tanuló diákok és szülei részére).
- Pályaválasztási kiállítás megtekintése Szegeden, s az itt tapasztaltak megbeszélése (lehetőség szerint a szülőkkel együtt).
- A középiskolák által szervezett nyílt napokon való részvétel biztosítása (délután korlátlanul, tanítási idő alatt legfeljebb 3 középiskolára korlátozva).
- A pályaválasztási tájékoztató megvásárlásának biztosítása a tanulók igénye szerint, de 1 közös példány használatának biztosítása mindenképpen.
- A 8. osztály osztályfőnökének részvétele a Csongrád Megyei Pedagógiai Intézet által évente szervezett, továbbtanulásra felkészítő tájékoztatón.
- A jelentkezési lapok kitöltéséhez a pályaválasztási felelős segítségének biztosítása.
- A középiskolai tanulmányok figyelemmel kísérése.
- Középiskolai tanulmányaikhoz segítségnyújtás a jól felszerelt könyvtár által.
- Pályaválasztási szülői értekezlet.
- **Felelős:** pályaválasztási felelős

17.4. Elvárható eredmények

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítésbe bevont aránya megfelel a jogszabályi előírásoknak.
- Az intézmény tartósan képes a különböző szociokulturális háttérrel és eltérő képességekkel érkező gyerekek fogadására és együttnevelésére.
- Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
- Az intézmény nevelési programjában kiemelt szerepet kapnak az együttneveléshez szükséges módszerek.
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Az intézményben létezik a tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.
- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbtanuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya.
- Csökken az intézményben a tankötelezettségikor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
- Csökken az osztályt ismételni köteles hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya.
- Az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.
- Nő az érettségire adó intézményekben továbbtanuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Kidolgozásra kerül az intézmény egészét érintő mérési forma, valamint a szülői elégedettséget visszajelző eljárás.